יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראָשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 133 | Łódź, Niedziela ,11 czerwca 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, י"ז סיון תרצ"ג | № 133

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

דייטשלאנד ערקלעהרט מאראטאריום אויף אלע אויסלענדישע חובות

ענגלישע צייטונגען שרייבען. אז דאס איז א שאנטאזש

בערלין, 10, (ספ. טעל.)

די רייכסבאַנק האָט היינט מיטגעטיילט דער דייטשער רעגירונג אַז פון 1 יולי וועט זי נישט געבען קיין שום דעוויזען פאַר אַלע צאָהלונגען וועלכע שטאַמען פון פערפליכטונגען וואָס זענען ענטשטאַנען פאַר יולי 1931.

די רייכסבאַנק טיילט מיט, אַז זי האָט געמוזט אָננעהמען אַזאַ בעשלוס צוליב דעם וואָס ס'פעהלט די ענטשפּרעכענדע צאָהל פרעמדע וואַלוטע, דעם רעזערוו פון גאָלד וויל אָבער די באַנק נישט אָנריהרען, ווייל דאָס וועלט געקאָנט ברענגען צו אַ קראַך פון דייטשען מאַרק. די דייטשע רעגירונג האָט אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדנונג אַז די פּריוואַטע בעלי־חובות זאָלען צאָהלען מיט דייטשע מאַרקען.

בערלין, 10. (ספ. טעל.)

די דייטשע קרעדיטן וואָס זענען אַרומגענומען מיט דער פעראָרדנונג פון דער רייכסבאַנק בעטרעפען פון 15 ביז 16 מיליאַרד מאַרק.

די פעראָרדנונג האָט אין פינאַנץ־קרייזן אַרויסגערופען אַ געוואַלדיגע אויפרעגונג.

דאָסזעלבע אויך אין ענגלאַנד, דער „ניוז־קראָניקל" שרייבט, אַז דער דייטשער מאָראַטאָריום איז אַ געוועהנליכער שאַנטאַזש און ווילען אויספרעסען הנחות פאַר'ן דייטשען עקספּאָרט, די צייטונג שרייבט אַז מ'טאָר נישט גלויבען די דייטשען ווייל זיי האָבען בעהאַלטען גענוג דעוויזען און גאָלד אויך צו צאָהלען די אויסלענדישע חובות.

דייטשע סטודענטען פערווערט צו פערקעהרען מיט יודישע חברים

בעקאנטמאכונג פאר דער בערלינער אוניווערזיטעט

בערלין, 10. (יט"א טעלעגראַפיש).

פאַר דער אוניווערזיטעט זענען אַרויסגעהאַנגען געוואָרען בעקאַנטמאַכונגען מיט אַן אויפפאָדערונג צו די דייטשע סטודענטען זיי זאָלען נישט פערקעהרען מיט יודישע סטודענטען, די וואָס וועלען זיך נישט אונטערוואַרפען דער פעראָרדנונג, ווערען געדראָהט מיט קאָנסעקווענצען.

אמיליאן אונטערשריפטן אויף א פעטיציע צום פרעזידענט רוזוועלט

געגען די יודען־פערפאלגונגען אין דייטשלאנד, זאמעלט די „בני־ברית"

ניו־יאָרק, 10. (יט"א טעלעגראַפיש).

„בני ברית" זאַמעלט איצט אַ מיליאָן אונטערשריפטען אויף אַ פּעטיציע צום פּרעזידענט רוזוועלט, ער זאָל אינטערווענירען לטובת די יודען אין דייטשלאַנד.

אזוי לאנג ווי די לאגע אין דייטשלאנד וועט נישט רעגולירט ווערען,

קען נישט זיין קיין רייד פון נארמאלע בעדינגונגען אין אלע לענדער

לאָנדאָן, 10 (יט"א טעלעגראַפיש)

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער גרויסער ווירטשאַפטליכער קאָנפערענץ, וועלכע ווערט געעפענט קומענדיגען מאָנטאָג. ווענדעט זיך די „דוש. קראָניקל" מיט אַן אַפּעל, אַז די קאָנפערענץ זאָל זיך בעשעפטיגען מיט דער איצטיגער לאַגע אין דייטשלאַנד, ווייל אַזוי לאַנג – ווערט אין דעם אַפּעל אונטערגעשטראָכען – ווי די לאַגע אין דייטשלאַנד וועט נישט רעגולירט ווערען, קען נישט זיין קיין רייד וועגען דערפיהרען צו נאָרמאַלע בעדינגונגען אין אַלע לענדער.

24 יודען ערמארדעט אויף א געהיימנישפולען אופן

פאר איבערגעבען די ידיעה, ווערט א יוד. קראנקען־שוועסטער פערמשפט אויף 4 חדשים תפיסה

בערלין, 10. (יט"א טעלעגראַפיש).

די יודישע קראַנקען־שוועסטער, עלזאַ שלעזינגער איז פערמשפט געוואָרען אויף 4 חדשים תפיסה, ווייל זי האָט דערצעהלט איהרע דייטשע חבירטעס אַז אין בערלין זענען לעצטענס געקומען צו קבורה 24 יודען, וועלכע זענען ערמאָרדעט געוואָרען אויף אַ געהיימנישפולען אופן.

צו דער פערלאָבונג פון אונזער פריינד
משה ווארשאווסקי
מיט פרל. צעשא ראטענבערג
ווינשען אַ הערציגען מזל־טוב
ש. ל. אפעל און פאמיליע
ש. אייזנער און פרוי
ראזענבלום
יאקוב צוקערמאן און פרוי

צו דער עפענטליכקייט!
אויף אלעקסאנדריסקאַ 27, וואוינט ביי מיר אַ געוויסער
יענקעל שרייבמאן
און איז מיר שולדיג דירה־געלד 800 זל. פאַר 4 יאָהר, וואָס ער צאָהלט נישט קיין גראָשען. דעריבער פאָדער איך איהם אויף, אַז ער זאָל קומען זיך פערגלייכען, אין געגענפאַל בין איך געצוואונגען איהם צו עקסמיטירען, ווייל איך האָב אויף איהם אַן עקסמיסיע.
ש. שטשעשליווי.

ציוניסטישע ארגאניזאציע אין לאדז.
פילהארמאניע־זאל נאַרוטאָוויטשאַ 20.
היינט, זונטאג, י"ז סיון 8.30 אוו.
גרויסער ציוניסטישער מיטינג
מיט דער בעטייליגונג פון עהרען פּרעזידענט פון דער ציוניסט. אָרגאַניז. אין פוילען
דעפ. יצחק גרינבוים
וועלכער וועט אַרויסטרעטען מיט אַ רעדע א.ד.ט.: „אונזערע דערגרייכונגען אין ארץ־ישראל און די אויפגאַבען פון 18־טען ציוניסטישען קאָנגרעס".
בילעטען צו בעקומען אין ציוניסט. אָרגאַניזאַציע, שרודמיעסקאַ 29 און פון 4 נאָכמיטאָג – אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

בעקאנטמאכונג.
היינט, 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג, וועט אין זקנים־הויז, פּאָמאָרסקאַ 54, פאָרקומען אין צווייטען טערמין
די יעהרליכע
אלגעמיינע פערזאמלונג
פון די מיטגלידער פון דער חברה „מחסה־לזקנים"
מען בעט אַלע געעהרטע מיטגלידער פּינקטליך צו קומען.
די פערוואלטונג.
3109

גמנסי' בת שמונה מחלקות
„בית אל־פנא"
ע"י החברה תורה ודרך ארץ
w Łodzi, Piotrkowska 111, tel. 176-46
אכטונג, יודישע עלטערן!
ווער עס וויל זיין קינד ערמעגליכען אַ רעליגיעז־נאַציאָנאַלע ערציהונג, זאָל וויסען, אַז איך שול־יאָהר 1943/34 וועלען די נידריגע קלאַסען פון גימנאַזיום פערוואַנדעלט ווערען אין אַ פאָלקס־שולע מיט אַ שטאַרק־פערברייטערטען פּראָגראַם פון די למודי קודש. – שילער פון די פאָלקס־שולען נעהמען מיר אָן אויך אָן צוגרייטונג פון יודאַיסטיק און מיר אָרדנען איין פאַר זיי אומזיסטע קורסען פון די יודאַיסטישע למודים.
פרי צו דערהייבען דעם מצב פון די יודאַיסטישע למודים, איבערהויפּט פון למוד התלמוד, וועלען די למודים פאָרקומען אויך נאָכמיטאָג, אונטער דער ליטונג פון אַ רב. א גדול בתורה.
דער שכר־למוד בעדייטענד פערקלענערט!
דירעקציע און פערוואלטונג.
די קאַנצעלאַריע איז אָפען טעגליך פון 9–2 נ.מ. 2672

בעזה"י
דער המשך „חורב"
פון די בחינות אין „חורב"
16 ציגעל־גאַס 16.
היינט, זונטאג, אַ גאַנצען טאָג – די בחינות פון מחלקה ה' און ו'.
מאָרגען, מאָנטאָג – די בחינה פון מחלקה ד'.
די בחינות וועלען געפיהרט דורכ'ן נשיא פון פעדאַגאָגישען ראַט
הרב הגאון רבי שלמה גרודזינסקי שליט"א (וואַגראָווער רב)
מיט דער בעטייליגונג פון לאָדזער ראַבינאַט און בעוואוסטע תלמידי חכמים.
אינטערעסירט פאַר עלטערן און איינגעלאַדענע געסט.

הזכרה.
היינט, זונטאג, ד. 11/6 1933, 4 אַ זייגער נאָכמ. קומט פאַר אויפ'ן בית החיים די ענטהילונג פון דער מצבה פון מיין אונפערגעסליכע פרוי, אונזער הייסגעליבטע מוטער, שוויגערמוטער, גרויסמוטער
נ"ע
פייגה מאשקאוויטש
(פון דעי היים קאַרטאַוועסקאַ)
אַלע קרובים, פריינד און בעקאַנטע ווערען געבעטען צו קומען.
די פאמיליע

אנאנסן אין „נייעם פאלקסבלאט" האבען דעם גרעסטן ערפאלג!

אויסערן־מיניסטער בעק ווענען אָפּמאַך פון די פיר מלוכות

פראַנצויזישער אַמבאַסאַדאָר גיט ערקלערונגען דער פוילישער רעגירונג

וואַרשאַ, 10. (ספּ. טעל.)

אַ פאַרשטייער פון פּאַט האָט זיך געווענדעט צום אויסערן־מיניסטער בעק אויסצוהערן זיין מיינונג וועגן דעם פּאַקט פון די פיר מלוכות, וואָס איז אונטערגעשריבן געוואָרן אין רוים.

דער מיניסטער האָט געענטפערט:

דער טעקסט פון פּאַקט, וואָס איז איצטער פאַרעפנטליכט געוואָרן אונטערשיידעט זיך בעדייטענד פון די ערשטע פּראָעקטען, וואָס שייך פוילען זענען די בעשטימונגען פון פּאַקט פאַר איהר נישט פאַרפליכטענד. די פוילישע רעגירונג האָט נישט אָנגענומען קיין שום התחייבותן וועגן וועלכער עס איז מיטאַרבייט מיט'ן בלאָק פון די פיר מלוכות. דער שטאַנדפּונקט פון פוילען אין דער דאַנציגער פראַגע איז אין זיינער צייט קלאָר פאָרמולירט געוואָרן.

דער פּאַקט שאַפט פּאַקטיש אַ קרייז אויפ'ן געביט פון דער פעלקער־ליגע. די פוילישע רעגירונג וועט אין דער געהעריגער צייט פאַרנעמען אין דער דאַנציגער פראַגע אַ שטעלונג. אָבער שוין היינט קאָן פעסטגעשטעלט ווערען אַז די בעשלוסען און בעשטימונגען פון ראַט פון דער פעלקער־ליגע און פון זייַנע אָרגאַנען וועלען קאָנען זיין פאַרפליכטענד נאָר ביי דער רעספּעקטירען דעם סטאַטוס פון דער פעלקער־ליגע. אין פאַל פון וועלכער עס איז אומנאָרמאַלישקייט אין דעם פונקציאָנירען פון ראַט פון דער פעלקער־ליגע, וועט די פוילישע רעגירונג זיין געצוואונגען צו רעזערווירען פאַר זיך פרייע הענט.

וואַרשאַ, 10. (טעלעפאָניש).

נעכטען איז דער פראַנצויזישער אַמבאַסאַדאָר לאַראָש געווען ביים אויסערן־מיניסטער בעק און איהם געגעבען ערקלערונגען וועגן דעם אָפּמאַך פון די 4 מלוכות.

פּאַריז, 10. (ספּ. טעל.)

דער פּרעמיער דאַלאַדיע האָט היינט געהאַלטען אַ גרויסע רעדע אין פּאַרלאַמענט. בעת דער דעבאַטע וועגן דער אויסלענדישער פּאָליטיק, האָט דער פּרעמיער גערעדט וועגן דער ווירטשאַפטליכער קאָנפערענץ און וועגן דעם אָפּמאַך פון די 4 גרויסע מלוכות. דער פּרעמיער האָט געזאָגט אַז פראַנקרייך האָט אין דעם אָפּמאַך דערגרייכט די זיכערקייט אַז דער ווערסאַלער טראַקטאַט וועט נישט געענדערט ווערען און דאָס האָט מעגליך געמאַכט צו צושטעהן צום אָפּמאַך.

דער צוטרויען־וואָטום פאַר דער רעגירונג וואָס איז איינגעטראָגען געוואָרן דורך הערריאָ איז אָנגענומען געוואָרן מיט 406 שטימען געגען 185.

יודישער באָקסער בעער זיגט

איבער דעם וועלט־מייסטער, דעם שטאָלץ פון דייטשען באָקס־ספּאָרט, מאַקס שמעלינג

ניו־יאָרק, 10, (ספּ. טעל.)

דער מעטש צווישען מאַקס בעער פון קאַליפאָרניע און מאַקס שמעלינג, דעם בעריהמטען דייטשען באָקסער האָט זיך געענדיגט אַלע דערוואַרטונגען געגען אין דער צעהנטער רונד מיט אַ פולשטענדיגער מפּלה פון שמעלינג'ן.

אויפ'ן סטאַדיאָן פון „יענקי" האָט זיך צונויפגעזאַמעלט אַ'עולם פון 65 טויזענט מענשען, דער מעטש איז געווען אויסגערעכענט אויף 15 רונדעס.

צוליב'ן שטאַרקען קלאַפּ וואָס בעער האָט געגעבען שמעלינגען מיט דער רעכטער האַנט אין קאָפּ איז דער לעצטער אַניידערגעפאַלען אויף די ברעטער אין אַ בעוואוסטלאָזען צושטאַנד.

ווען דער ריכטער האָט אָפּגעציילט ביז ניין האָט שמעלינג געפּרובט זיך אויפהויבען. ער האָט זיך אָבער קוים געקאָנט האַלטען אויף די פיס. בעער האָט ווידער גענומען אַטאַקירען שמעלינג'ן — דער לעצטער איז אָבער שוין נישט געווען אימשטאַנד זיך אונטערצושטעלען.

דער ריכטער האָט דאַן דעם מעטש איבערגעריסען, דערקלערענדיג בעער'ן אַלס זיגער.

* * *

עטליכע מיליאָן דייטשען זענען נעכטען געזעסען ביים ראַדיאָ און מיט אַ פאַרכאַפּטען אָטעם פאַרפאָלגט דעם גאַנג פון קאַמף אין ניו־יאָרק. עס איז געשטאַנען אין קאָן דער „נאַציאָנאַלער כבוד" פון היטלער־ישען דייטשלאַנד.

שמעלינג איז דער שטאָלץ פון „דריטען רייך", די „אומבעזיגבאַרע דייטשע פויסט". דאָסמאָל איז נאָך דאָס „נייע דייטשלאַנד" געווען בעזונדערס געשפּאַנט, ווייל שמעלינגס געגנער איז אַ דייטשער יוד פון קאַליפאָרניע, וועלכער האָט אַלס פּראָטעסט זיך אָפּגעזאָגט פון זיין דייטשער אָנגעהעריגקייט...

אויך, פאַר־אַהרען האָט שמעלינג געליטען אַ מפּלה ער איז בעזיגט געוואָרן פון אַמעריקאַנער באָקסער שאַרקי. די דייטשען האָבען דעמאָלט געהאַלטען אַז דער ריכטער איז געווען פּאַרטייאיש, און זיי האָבען ווייטער שמעלינגען בעטראַכט פאַר'ן וועלט מייסטער פון באָקס. אַלע זענען געווען איצט זיכער אַז שמעלינג וועט בעזיגען בעערן, וועלכער וועגט אַפילו מיט 10 קילאָ מעהר ווי שמעלינג. אָבער דערפאַר איז ער וויניגער געשולט אין דער „פויסט־קונסט". אין אַמעריקע און אין דייטשלאַנד האָט מען זיך געוועט מיט 10 געגען 5 לטובת שמעלינגן.

אין אָנהויב פון מעטש האָט שמעלינג געהאַט די איבערהאַנד. אָבער באַלד ביי דער זעקסטער רונדע האָט שמעלינג בעקומען אַ קלאַפּ וואָס האָט איהם אינגאַנצען צומישט. דאָס אויג איז איהם געוואָרען געשוואָלען און ער האָט כמעט גאָרנישט געזעהן ער האָט געקלאַפּט בלינדערהייט. ביי דער צענטער רונדע האָט ער זיך אויסגעבויגען אויף דער פּאָדלאָגע ער האָט דערנאָך זיך אויפגעהויבען און אַפילו נאָך געפּרובט אַטאַקירען, אָבער באַלד האָט ער רעזיגנירט און איז אינגאַנצען צוזאַמענגעבראָכען געוואָרען.

* * *

די נעכטיגע קאַטאָוויצער „פּאָלאָניאַ" ברענגענדיג די ידיעה וועגן דעם באָקס־מעטש שרייבט, אַז מאַקס בעער שטאַמט פון לאָדז.

מז"ט

הנני מבירכים את חברנו מר
אברהם מנחם קילבערט נ"י
לארושיו את העלמה מרת
דינה רבקה וויינבערג שיחי'
תהי' דרכם צלחה וסוגה בשושנים
חברי
הועד של שעורי ערב ובוקר
פלעק וואָלטשאַנסקי 3.

זר של פרחים ובתוכם ברכת מז"ט
אנו מגישים לחבירנו מהשעורי ערב מר
אברהם מנחם קילבערט נ"י
לאירושיו עם מרת
דינה רבקה וויינבערג שתחי'
יה"ר שיה"י צעדו הראשון על מפתן
החיים מאושר המברכים
מנחם ליס, פישל גאָלדשלאַק,
שמואל יצחק לועל, יחזקאל שלובסקי

מברכת מזל טוב
אנו מברכים את חברנו הנכבד
מהשעורי ערב מר
אברהם מנחם קילבערט נ"י
עם העלמה מרת
דינה רבקה וויינבערג שתחי'
השי"ת יעזור לו ויהי' מוצלח בכל
מכל כל וכעץ שתול על פלגי מים
וכל אשר יעשה יצליח.
המברכים: יעקב יצחק גראַניעוויץ,
נחמן ראָזענזאַפט,
ליביש טיפּענבערג.

מזל־טוב
לחברנו של השעורי ערב כמר
אברהם מנחם קילבערט נ"י
לארושיו את העלמה מרת
דינה רבקה וויינבערג שיחי'
יהי רצון שתזכה לבנות ביתך על
הרי ציון וירושלים
ברוח התורה והמסורה
אשר טשעכאָטע,
מענדעל אָלשטיין,
שמואל אלטמאַן,
סענדער מאַראַקאַ.

בברכת מזל טוב
מעומק לבבינו מברכים את חברנו
מהשעורי ערב כמר
אברהם מנחם נ"י קילבערט
לארושיו את העלמה מרת
דינה רבקה תחי' וויינבערג
היושב בשמים וברך אותך בכפל
כפלים ותזכה לבנות ביתך על הרי
ציון וירושלים. מברכים
יחיאל ארי' קאַפּעלושניק,
הלל קעלמאַנאָוויטש.

אחי יקרי אברהם מנחם נ"י
עם העלמה מרת
דינה רבקה וויינבערג שיחי'
מז"ט לך לארושך יה"ר שמתוך עושר
ואושר תזכה לבנות ביתך על הרי
ציון וירושלים.
אחיך מאַנעלע קילבערט.

ברכת מז"ט אנו שולחים לחברנו
של השעורי ערב הנעלה והנכבד
הבחור המופלג בתאוי מר
אברהם מנחם קילבערט נ"י
לאירושיו את העלמה מרת
דינה רבקה וויינבערג שתחי'
שיזכה למשוך הלאה את עבודתו
הקדושה לטובת רעיוננו מתוך אושר
ועושר. אברהם יעקב פייוויש
יוסף יהושע קראַוויעצקי

זר של פרחים ובתוכם ברכת מז"ט
אני מגיש לחבר משעורי ערב
מר אברהם מנחם קילבערט
לארושיו עם מרת
דינה רבקה וויינבערג שתחי'
יה"ר שהה"י צעדו הראשון על מפתח
החיים מאושר. המביך
לייבל בערמאַן.

מז"ט חברוו
אברהם מנחם קילבערט נ"י
לאירושיך את העלמה מרת
דינה רבקה וויינבערג שתחי'
יהי' עתידך מזהיר כשמש בצהרים
ותזכה לבנות ביתך ברוח דתנו ועמנו
בארץ אבותינו
ישראל וואלף ווייס, וואלף בודצו
מרדכי באַרענשטיין.

חברנו!
אברהם מנחם קילבערט נ"י
לארושך את העלמה מרת
דינה רבקה וויינבערג שתחי'
בעלותך על במתי חייך קבל נא
את ברכתנו ברכת מז"ט השדירה לך
לאירושך. יהא רעוא שתתגשמנה כל
שאיפותיך על שדה עבודתך התורניות.
אברהם יעקב פישוף
יעקב ישעי' נדינסקי.

סל מלא ברכות ובתוכו ברכת מז"ל
אנו מבאים ומושיטים לחברנו היקר מר
אברהם מנחם קילבערט נ"י
לארושיו עם העלמה מרת
דינה רבקה וויינבערג שתחי'
יהי רצון שיזהר מזלכם כשמש בצהרים.
המברכים פינמשע ארענשטיין
בעריש פרימערמאַן, צבי פליוואַצקי

מז"ט חברנו
אברהם מנחם קילבערט נ"י
לארושך את העלמה מרת
דינה רבקה וויינבערג שתחי'
יהא עתידך מזהיר כשמש כשמש
בצהרים ותזכה לבנות ביתך ברוח
דתנו ועמנו בארץ אבותנו
מענדל אלבעק
יעקב דוד טאהב.

אויגען - קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פּיעטריקאָווער 90, טעלעפ. 221-72
נעהמט אָן שטענדיגע אויגען - קראַנקע
(צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך
אַמבולאַטאָרישע פון 9 ביז 1 און פון 4
ביז 7.30 אָווענד.

Dr.
Wajnberg
ספּעציאַליסט פון לונגען־ האַרץ־
און סקלעראָז־קראַנקהייטען
ציגעל־גאַס 11, טעל. 126-02
נעמט אָן פון 9—10 פריה, 3—4 און 8—9 אָוו.

פאַר
גאָלד, ביזשוטעריע
און לאָמבאַרד־ קוויטעס
צאָהלט די העכסטע פרייזען
איזידאָר פּיאַלקאַ
פּיעטריקאָווער 7.

אין טיפען צער בעווײן איך
צוזאַמען מיט דער פאַמיליע דעם
פריהצייטיגען טויט פון נ"ע
אסתר פּאָמעראַנץ
זייט געטרייסט!
3110 וואָלף בעסער.

DOKTOR
WOLKOWSKI
טעל. 216-90

Z prawami Gimnazjów Państwowych
Gimnazjum Humanistyczne Męskie
oraz Prywatna Szkoła Powszechna
I. Kacenelsona
w Łodzi, ul. Zawadzka 43, tel. 151-79
אָנמעלדונגען פון נייע שילער נעמט אָן די קאַנצעלאַריע טאָג־טעגליך
פון 9 ביז 2 און פון 5 ביז 7 אָווענד.
אין דער מוסטערהאַפטער פרעבעל־שולע ווערען אָנגענומען קינדער פון 4 יאָהר אָן. (אין די אָנפאַנגס־קלאַסען זענען די פרייזען רעדוצירט).

די נייעסטע מאָדעלען
פון זומער־שיך
און פלעציאַנקעס
איז אַ רייכע אויסוואַהל עמפּפעהלט
A. Ogórek
11 ZAWADZKA 11.

שניידט אויס דעם קופּאָן
קופּאָן
ביי בעשטעלונג
איז 25 פּראָצ. ביליגער
אויף אַלע אַרט
פאָטאָגראַפיעס.
אויף אַלע אַרט
פאָטאָגראַפיעס
פון פּאַטאַ - אויטאָמאַט
ביז די גרעסטע בילדער
איז מיט דעם
קופּאָן 25% ביליגער
די פרייזען זענען זעהר נידעריג. איך נעהם אויך אָן פאַרשידענע גרופּען אויסער'ן אַטעליער, ווי אינסטיטוציעס, האָכצייטען, באַנקעטען, צו זעהר ביליגע פרייזען.
מיט אַכטונג אַרט.־פאָטאָגראַף. אַטעליער
„POLONIA"
לאָדז, 11 יערזשעגאַ 11
אינה. דיפּל. פאָטאָגר. גוטערמאַן
צופאָהר מיט'ן טראַמוואַי נומער 3.

ביי׳ער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבן

ביי׳ער פאלקסבלאט

פון האנדעלס-געריכט

אופדלאשטש פון „פ. זאראמב״ — ליקווידירט. — פירמע „מ. י. שארף״ רעגולירט אויף 30 פראצענט

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון האנדעלס-געריכט איז בעטראכט געווארן דער ענין פון דער אקצ. געז. קארל שטיינבערג.

דאס געריכט האט אנגענומען צו די פאסיוען פון דער אופדלאשטש — מאסע די סומע 5174.46 פון „זופ״.

* * *

אויף דער־זעלבער זיצונג איז בעטראכט געווארן דער ענין פון דער פירמע „י. קרושע און שותף״, דיקטען־פאב־יק אין לאדז. ס׳האט זיך געהאנדעלט וועגן בעשטימען נייע רעגולאציע־אונטער־האנדלונגען מיט די קרעדיטארען.

מחמת דעם, וואס בעפולמעכטיגטע פון מאנכע קרעדיטארען האבען ארויסגעזאגט ספקות וועגן דער בוכפיהרונג, האט דאס געריכט בעשלאסען ארויסצופאהרען די מיינונג פון די געשוואוירענע רעווי־דענטען.

* * *

אויף דער נעכטיגער זיצונג האט דאס געריכט דעם אופדלאשטש פון „ס. זאראמב״ ליקווידירט.

אין שייכות מיט דעם אופדלאשטש פון שניי־דער־מייסטער „שמעון מלאטקעוויטש״ (שעגקע־וויטשא 56) האט דאס געריכט בעשלאסען צו גי־פען א צווייטע קרעדיטארען־פערזאמלונג.

* * *

די קרעדיטארען פון דער פירמע מיקטשיסלאוו זשעמאווסקי (פערפומעריע און קאלאניאל־געשעפט), האבען פון געריכט בעקומען א צוגאב־טערמין פון צעהן טעג אויף אנצומעלדען די פרעטענזיעס.

* * *

די סינדיקען פון דער „ווידזעווער מאנופאקטור״ האבען אפגעגעבען א בעריכט אין וועלכען זיי ווייזען אן אויף דער נויטווענדיגקייט צו לאזען אין גאנגג א טייל פון דער בלייכעריי וועלכע איז איצט נישט טעטיג.

דאס געריכט האט דעם בעריכט גענומען צו קענטניש.

* * *

אויף דער נעכטיגער זיצונג האט דאס געריכט בעשטעטיגט דעם רעגולאציע־אפמאך צווישען דער פירמע „משה יעקב שארף״ מיט די קרעדיטארען.

די פירמע רעגולירט אויף 30 פראצענט, אויס צוצאהלען אין דריי 10 פרא. ראטעס. דער פירמע האט דאס געריכט צוריקגעשטעלט די סוחרישע עהרע.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופדלאשטש פון דער פירמע „ג. ב. דראבקין״, (פעטריק. 61) האט דער איינהאבער הלל דראבקין זיך געווענדעט צום גע־ריכט מיט א ביטע מ׳זאל איהם בעשטימען א גע־וויסע סומע אויף אויסהאלט, מחמת זיין גאנצער פערמעגען איז איבערגעגאנגען אין רשות פון דער אופדלאשטש־מאסע.

דאס געריכט האט פאר דראבקינען בעשטימט 500 זלאטעס א חודש.

* * *

דאס געריכט איז נאכגעקומען די ביטע פון גע־ריכט־קאמיסאר פון דער אקצ. געז. פערדינאנד געלדנער, און בעשטימט א נייעם טערמין אויף אנ־צומעלדען די פרעטענזיעס.

דער ריטשארד-שטייער זאל בלייבען

און די האנדעלס-שטייערן זאלען נישט שטייגען

קאנפערענץ אין דער האנדעלס-אינדוסטריע-קאמער

(2) לעצטענס איז אין דער היגער האנדעלס־און אינדוסטריע־קאמער פארגעקומען א וויכטיגע קאנפערענץ פון אלע לאדזשער פוילישע און יודישע סוחרים־פעראיינען.

אויף דער דאזיגער קאנפערענץ זענען דער עיקר בעהאנדעלט געווארען שטייער־ענינים, און די פארשטייער פון די פעראיינען האבען זיך ארויס־געזאגט דערפאר אז ס׳זאל בלייבען אין קראפט דער ריטשאלט — שטייער אין א מאקסימאלער פארם.

פון דער דיסקוסיע איז געווען צו דריגגען אז די רעגירונג איז פאר׳ן איבער־רייסען מיט׳ן ריי־טשאלט־סיסטעם, פראקטיש־רעדנדיג גלייכצייטיג צו העכערען די האנדעלס־שטייערען אויף 30 פראצ.

די פארשטייער פון די לאדזשער סוחרים־פער־איינען האבען דא בפה אחד פעסטגעשטעלט אז דאס וואלט געבראכט דערצו, דאס א העלפט פון לאדזשער האנדעלס־אונטער־נעהמונגען וואלטען זיך געמוזט תיכף צומאכען, ווייל שוין איצט „זשיפיען״ קוים די דאזיגע אונטער־נעהמונגען.

עס איז אגב פעסטגעשטעלט געווארען אז די אומזאצען אינ׳ם לאדזשער האנדעל זענען אין די לעצטע יאהרען געפאלען ביז די 70 פראצענט, בעת די אומזאצען ביים סוחרשום פון גאנצען לאנד זע־נען דורכשניטליך געפאלען ביז די 30 פראצענט.

עס איז נאך ארומגערעדט געווארען די פראגע פון די שטייער־רעפארמען, וואס וועלען איצט צו־געגרייט.

אין אויספיהר איז בעשלאסען געווארען צו־זאמענצורופען וועגען די אלע ענינים א ספעציעלען צוזאמענפאהר פונ׳ם פערבאנד פון האנדעלס־און אינדוסטריע־קאמערן.

הילפס-קאמיטעט פאר די קרבנות פון היטלעריסטישן רעזשים

צוגעטרעטען צו דער ארבייט

דאנערשטאג אין אוונט איז אין לאקאל פון דער לאדזשער „בני ברית״ פארגעקומען די ערשטע זיצונג פון דער עקזעקוטיווע פון הילפס־קאמיטעט פאר די קרבנות פון היטלעריסטישען רעזשים. צו דער זיצונג זענען געקומען אלע מיטגלידער (צו דער עקזעקוטיווע געהערט אויך ה׳ גרשון ביימאן, ווערענס באמען עס איז צוליב א פריהערען דורכגע לאזט געווארען אין אונזער בעריכט וועגען דער גרינ דונג פון הילפס־קאמיטעט).

די עקזעקוטיווע האט זיך קאנסטיטואירט אויף פאלגענדען אופן: פאר־זיצער דר. מ׳ ברוידע, וויצע־פאר־זיצערס: דעפ. ל. מיצנבערג און פרעזעס ש. בודזינער, קאסירער: ה׳ דיר. האלבערשטאט, פער־טרעטער פון קאסירער דיר. פ. ראזענטאל; 1. סעקרע טאר אדוו. מענקעס, 2. סעקרעטאר אדוו. רובין, פרעסע־ענינים רעדאקטאר לאזאר פוקס.

די עקזעקוטיווע האט דאן אויסגעטיילט צוויי קאמיסיעס: א פינאנץ־קאמיסיע: בראש פון דער קאמיסיע געפינט זיך ה׳ פרעזעס בודזינער, אין דער קאמיסיע גייען אריין די פאלגענדע הערען, מיטגלידער פון דער עקזעקוטיווע און צוקאאפטירטע: דיר לעווינשטיין, האכענבערג, עפשטיין, הרב פייער בער, לעווענטאן, דיר. ראבינאוויטש, דיר. פרושיצקי, אדוו. מענקעס, אינזש. מארגוליעס.

די צווייטע קאמיסיע איז פאר דרינגענדער הילף, בראש פון דער קאמיסיע שטייט דעפ. ל. מיצענבערג; מיטגלידער פון דער קאמיסיע זענען די הערען :ג. ביימאן, ד״ר העלמאן, ראבינער טרייסט־מאן, שווארץ, אדוו. רובין, ל. צוקער, אדוו. ווייצ־מאן.

דער הילפס־קאמיטעט וועט זיך געפינען אין ענגען קאנטאקט מיט דעם קאמיטעט צו בעקעמפען די יודען־רדיפות אין דייטשלאנד, עס איז בעשלא־סען געווארען אז אויפ׳ן באדען פון דער שטאט לאדז וועט דער הילפס־קאמיטעט זיין די איינציגע אינסטי־טוציע דא־ליך, וועלכער עס וועלען דורכגיין די געווא־מעלטע פאנדען, כדי עס זאל נישט געשאפען ווערען קיין פאראלעליזם אין דער ארבייט און אין דער הילפס־אקציע.

דאס פרעזידיום און די געוועהלטע קאמיסיעס זענען שוין צוגעטרעטען צו דער ארבייט, פאר דער ערשטער נויטיגער דרינגענדער הילף האט פרעזעס ה׳ בודזינער באלד אריינגעטראגען די סומע פון 500 זלאטעס.

דאס זיך־אריט און דער סעקרעטאריאט פון דער עקזעקוטיווע און פון דער פינאנץ־קאמיסיע וועט זיין אין לאקאל פון „בני ברית״ (פעטריקאווער 90) און פון דער קאמיסיע פאר דרינגענדער הילף אין לאקאל פון דער קהלה (פאמארסקא 18).

ביליג שיף-אויספלוגען קיין אויסלאנד

ווער עס איז נאר איינמאל געווען אויף אן אויספלוג אין אויסלאנד, טראכט שטענדיג וועגען נאכ׳ן פאהרען.

דאס האט בעוויזען די פרעקווענץ דעם לעצטען אויספלוג אויף דעם „גרינגעם יום־טוב״ קיין קאפענ האגען, די היי־יאהריגע אויספלוגען זענען ספע־ציעל אינטערעסאנט, שוין צוליב דעם, ווייל די אויס פלוגען זענען ספעציעל צוגעפאסט צום פערלאנג פון אינדערע טוריסטען.

אין זומער־סעזאן ווען עס זענען די גרויסע היצען, קומען פאר שיף־אויספלוגען פון דער ליניע גדיניע—אמעריקע נאך ענגלאנד, שאטלאנד, איר־לאנד, פראנקרייך, בעלגיען, האלאנד, דענעמארק, נארוועגיען, און שווייצאריען, 7 אויספלוגען אין 9 לענדער, עס איז דערפאר געוואונשען זיך צו דעצי־דירען אויפ׳ן אויסוואהל פון אויספלוג וואס פריהער ווייל באר אזוי־ארום קען מען זיך זיכערען א גוטע און בעקוועמע קאבינע. דעריבער איז געוואונשען וואס פריהער זיך צו פערזעהען מיט א בילעט.

דער פלאן פון די אויספלוגען זענען פאלגענדע:

צו די נארוועגישע פיארדען, אפפאהר דעם 3 יולי. פרייז פון 425 זל. אן; נאך קאפענהאגען, אפ־פאהר דעם 21 יולי, פרייז פון 100 זל. אן; נאך ענג־לאנד און האלאנד, אפפאהר דעם 22 יולי פרייז פון 280 זל. אן; נאך פראנקרייך און בעלגיען, אפפאהר דעם 29 יולי, פרייז פון 400 זל. אן; ארום גאנץ ענגלאנד, אפפאהר דעם 4. אויגוסט, פרייז פון 450 אן; נאך שטאקהאלם אפפאהר דעם 15 אויגוסט, פרייז פון 100 זל. אן; נאך ענגלאנד און בעלגיען, אפפאהר דעם 21 אויגוסט, פרייז פון 250 זל. אן.

יעדער אנטיילנעהמער אין אויספלוג מוז האב בען א פערזענליכען דאקומענט. אויסלענדישע פע־סער און וויזעס זענען נישט נויטיג. ווייל דער אויס־פלוג געניסט פון ספעציעלע פריווילעגיעס.

איינשרייבונגען בעהמט אן, און ערטיילט איב פארמאציעס די וועלט־רייזע־ביורא „וואגאן־לי קוק פעטריקאווער 64, פון 9 פריה ביז 9 אוועגד אהן איבערריס. זונטאג פון 10 ביז 12 בייטאג. מיט ווייכע סענטימענטען. בערע איז ווי א שטאבע

260,000 זל. קרעדיט פאר׳ן לאדזשער האנדווערקערטום

(א) לויט ווי מ׳אינפארמירט אונז, האט די היגע האנדווערקער־קאמער בעקומען, דורך דער פערמיטלונג פון דער „באנק גאספאדארסטווא קראיאווע״ צו דער דיספאזיציע א סומע פון 260,000 זל., אלס די ערשטע סעריע פונ׳ם לאנג־טערמיניגען קרעדיט פאר דעם האנדווערקערטום אינם לאדזשער קרייז.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעצ. פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס־קראנקה.
צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32.
נעהמט אן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 5—8 אוועגד, זונטאג פון 9—11 בייטאג.

אנטי-היטלער-דייטשע

היינטיגער צוזאמענפאהר פונ׳ם דייטשען קולטור-ווירטשאפטליכען פערבאנד

(2) היינט, 10 אינדערפריה, וועט אנהויבען אין לאדז, אינ׳ם זאל אויף קילינסקיעגא 124 זיינע בעראטונגען די דריטע יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פונ׳ם דייטשען קולטור־ווירטשאפט־ליכען פערבאנד (פערבאנד פון לאיאלע דייטשען).

אין דעם דאזיגען צוזאמענפאהר וועלען אנטייל נעהמען א סך פראווינציעלע דעלעגאטען פון זגערוש, אלעקסאנדער, פאביאניץ און פון בעזונדערע געגענדען פון לאנד, ווי פאמערן, פויזען, אובערשלעזיען.

רעפעראטען וועלען האלטען: וויצע־פאר־זיצער פונ׳ם פערבאנד, ה׳ שיפער, גענעראל־סעק־רעטאר, געבויער, פרל. סאנדסעריני, אין נאמען פון דער לאדזשער יוגענד, ה׳ צאפ און א רייה אנדערע פערזאנען.

אויף די בעראטונגען וועלען אנוועזענד זיין פארשטעהער פון פוילישע פאליטישע און געזעל־שאפטליכע גרופירונגען, פארשטעהער פון דער מאכט און א סך געסט.

זונטאג

11

יו

סיון תרצ״ג

יוני

זון־אויפגאנג 3.16
זון־אונטערגאנג 7.54

האקי-סחורה קיין אפריקע

לאדזשער פאבריקאנטען קענען זיך שטעלען צום קאנקורס

ווי די לאדזשער האנדעלס־קאמער אינפאר־מירט, וועט די אפריקאנישע ארמעע און פאליציי פון איצט אן טראגען האקי־מונדירען. מחמת דעם, וואס לאדז איז ספעציאליזירט אויף האקי־אויסאר־ביימונגען, קען די לאדזשער אינדוסטריע זיך שטע־לען צום קאנקורס אויף צוצושטעלען האקי־סחורה.

צוריקצאהלען דעם צאל פון סחורה, וואס אימיטירט פוטער

פינאנץ-מיניסטעריום מסכים געווען אויף דער אינטערווענץ פון דער לאדזשער האנדעלס-קאמער

אויפ׳ן סמך פון די בעמיהונגען פון דער לאדזשער האנדעלס־קאמער, האט דאס פינאנץ־מיניס־טעריום מסכים געווען, צוריקצוצאהלען דעם צאל פון האלבוואלגע שטאפען מיט א בארווע וואס אימיטירט פוטער.

דאס צוריקצאהלען דעם צאל בעטרעפט 69.30 זל. פאר 100 קילא.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. דאנצער (זגערזשער 57), וו. גראשקאווסקי (ליסטאפאד 11 15), ס. גארפיין (פילסודסקיעגא 54), ס. בארמא שעווסקי (פעטריקאווער 164), ר. רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 28), א. שימאנסקי (פשאנדזאלניאנא 75).

מ׳ווייסט נישט, ווער ער איז

אזוי טויט שיכור איז ער. דער יונגערמאן

(2) אויף רוג ציגעל־גאס און סקווערא וו האט מען געפונען ליגען אויפ׳ן טראטואר א טויט־שיכור׳ן א געוויסען יונגענמאן, וואס זיין נאמען איז דערוויייל נישט פעסטגעשטעלט געווארען, ווייל ער האט נישט ביי זיך קיין שום דאקומענטען און אין שפיטאל, וואו מ׳האט איהם אוועקגעפיהרט, איז ער נאך דערוויייל נישט געקומען צו זיך.

צוויי שרפות

פערברענט געווארען א גרויסער מא-גאזין פון גארן. און אין א טריקנעריי

(2) נעכטען איז אויסגעבראכען א שרפה אינם גארן־מאגאזין פון „רעפאפארט און ציבוך״ (לעשנא 48).

דאס פייער איז ענטשטאנען אין א פערטער־שאפע אנגעלאדענט מיט גארן.

די ארבייט פון די גרויסנערופענע 2 אפטיי־לונגען פייערלעשער איז בעשטאנען אין לאקאלי־זירען דאס פייער, וואס ס׳איז זיי אויך געלונגען.

די שאפע איז אבער אפגעברענט געווארען.

דער היזק איז א היבשער.

(2) נעכטען איז אויך אויסגעבראכען א שרפה אין דער טריקנעריי פון דער פירמע קינסטלער, אויף סובאלסקא 25.

אין משך פון א שעה צייט האבען די פייערלעשער די שרפה איינגעלאשען.

דער היזק בעטרעפט עטליכע טויזענד זל.

ארטאפעדישער אנשטאלט

גראטעזען, גארסעטען, א ר־טאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאט־פוס־איינלאגען בעגען פיס־שמערצען אלס נאך גיפס־אפדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פעטריקאווער 119, טעל. 231-81

קאנקורס-פליה פון עראפלאנען

9 עראפלאנען אויפ'ן לאדזער פליה-פלאץ אין לובלינעק

(2) בעכטען האט זיך אנגעהויבן דער צוזאַמענפליה פון פוילישע אוויאנטקעס, וועלכע קאנקורירען צווישען זיך ווענען דעם זשווירקא-פרייז.

דער צוזאמענפליה איז ארגאניזירט דורך דעם קראקאווער אעראקלוב.

אינדערפריה, 7 א זייגער האבען סטארטירט פון קראקאווער פליה-פעלד 11 אפאראטען, וועלכע דארפען אדורכמאכען דעם וועג: קראקא, — לאדז לובלין — סאנדאמיערז — מיעלעץ — זאמאשטש און לעמבערג.

נעכטען, 8 אינדערפריה, האבען אין לאדז, אויפ'ן פליה-פלאץ אין לובליניעק געלאנדעט 9 אעראפלאנען.

דער ערשטער איז געקומען צופליהען דער אפאראט ר ח ד 5" מיט'ן פילאט קארבעל פון ווארשאווער אעראקלוב.

צוויי אעראפלאנען האבען, מחמת דעפעקטען, געמוזט לאנדען הינטער לאדז. מען האט די דעפעקטען פאַרריכט, און אלע אעראפלאנען זענען אפגעפלויגען אין זייער ווייטערדיגען וועג.

וואו 230 זקנים און זקנות ווערען בכבוד פערזארגט און אויסגעהאלטען

צו דער היינטיגער גענעראל-פערזאמלונג פון „בית מחזה לזקנים"

היינט 4 נאכמיטאג קומט פאר די יעהרליכע מיטגלידער-פערזאמלונג פון „בית מחסה לזקנים".

די אינסטיטוציע ענטוויקעלט די לעצטע יאהרען א זעהר לעבהאפטע טעטיגקייט. ביים היינטיגען טאג ווערען אין די אייגענע פראכטיגע בנינים אויס געהאלטען 230 זקנים און זקנות. וועלכע ווערען בעפלעגט, בעקעסטיגט און בעקליידט.

די ביז-איצטיגע פערוואלטונג האט אנגעשטרענגט אלע בעמיהונגען צו פערברייטערען די טעטיגקייט און דערפיהרט די אינסטיטוציע צו א באר הויכער מדרגה.

די מיטגלידער ווילען געוויס אויסנוצען די געלעגענהייט און קומען אויף דער היינטיגער פערזאמלונג אויסצוהערען דעם טעטיגקייטס-בעריכט פון דער פערוואלטונג.

פיזישע דערציהונג און מיליטערישע צוגרייטונג

היינט יעהרליכע פייערליכקייט אויפ'ן ספארט-פלאץ וו. ק. ס.

היינט קומט פאר די יעהרליכע פייערונג פאר דער פיזישער דערציהונג און מיליטערישער צוגרייטונג פון דער שול-יוגענד.

אין צוזאמענהאנג דערמיט וועט היינט 4 נאכמ. אויפ'ן ספארט-פלאץ וו. ק. ס. (האלער-פלאץ) פארקומען פערשידענע גימנאסטישע און מיליטערישע איבונגען.

ערעפנונג פון דער ציוניסטישער קרייז-קאנפערענץ

היינט 12 א זייגער מיטאג וועט געעפענט ווערען אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע די ציוניסטישע קרייז-קאנפערענץ. צו דער קאנפערענץ קומען פון ווארשא דעפ. יצחק גרינבוים און די מיטגלידער פון צ. ק. מ. קירשענבוים און מ. קליינבוים. אויסער דעם וועלען זיך אויך בעטייליגען די מיטגלידער פון צענטראל-קאמיטעט: דעפ. ד"ר ראזענבלאט און משה לימאן.

עס איז פאראויסגעזעהן די בעטייליגונג פון א גאנצע רייהע דעלעגאטען פון די שטעט אין לאדזער ראיאן.

די אנקומענדע דעלעגאטען דארפען זיך גלייך מעלדען אין ציוניסטישען ביורא מיט זייערע בעפולמעכטיגונגס-בריף און זיי וועלען בעקומען געהעריגע דעלעגאטען-לעגיטימאציעס.

POLSKIE OSRAMÓWKI
produkowane w Pabjanicach
gwarantują:

DŁUGĄ ŻYWOTNOŚĆ
WIELKĄ WYDAJNOŚĆ ŚWIATŁA
MAŁE ZUŻYCIE PRĄDU

טעאטער „סקאלא" שרודמיעסקא 15 טעל. 232-33

היינט, זונטאג, 12 פארט. און 9 אווענד
פרעזענטירט מ. ווינדער די גרויסע אמעריקאנער סטאר-קינסטלער

לוסי און מישא גערמאן

אין די נייע גרויסע טעאטער-סענסאציע

אזוי איז דאס לעבן!..

פרייזען אויף דעם פריהמארגנען פון 50 גר. ביז 1.50

וואס ווערט געשפילט דאנערשטאג?...

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער.

געשאפען א צענטראלען שקל-סעקרעטאריאט

ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין לאדז

נעכטען אווענד איז אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע פארגעקומען א גרויסע בעראטונג מיט די פארשטעהער פון אלע אלגעמיין ציוניסטישע אגודות און יוגענד-ארגאניזאציעס אין אונזער שטאט.

ה' שפירא עפענט די בעראטונג ארומרעדענדיג די וויכטיגקייט פון שאפען א פעראייניגטען סעקרעטאריאט, וועלכער זאל אנפיהרען מיט דער איצטיגער שקל-אקציע און אויך מיט די בעפארשטעהענדע וואהלען צום 18-טען ציוניסטישען קאנגרעס.

נאך א לענגערען מיינונגס - אויסטויש איז בעשלאסען געווארען צו שאפען א צענטראלען שקל-סעקרעטאריאט אין וועלכען עס זענען אריין די ה"ה מגר. א. בראווערמאן, ברוינער, מ. לעווי, א. ד. קאצבערג, מאג. ש. ראגוזינסקי.

מיט דער לייטונג פון סעקרעטאריאט פיהרט אן מאג. בראווערמאן. דער סעקרעטאריאט איז שוין צוגעטרעטען צו א נארמאלער און איז טעטיג טעגליך אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, שרודמיעסקא 29.

די גארטען-פערוויילונג לטובת די בארכאוו-שולען

אפגעלייגט אויפ'ן 24-טען יוני

די גארטען-פערוויילונג אין העלענאוו לטובת די בארכאוו-שולען, וואס האט געזאלט פארקומען נעכטען, איז צוליב'ן רעגען אפגעלייגט געווארען אויף שבת, דעם 24 יוני.

היינט — גרינבוים'ס רעפעראט אין פילהארמאניע

די ציוניסטישע ארגאניזאציע ארדענט איין היינט 8.30 אווענד אין פילהארמאניע-זאל א גראנדיעזען מיטינג מיט דער בעטייליגונג פון פיהרער פון פוילישען יודענטום, עהרען-פרעזידענט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען, דעפ. יצחק גרינבוים.

דער חשוב'ער גאסט, וועלכער איז ערשט צוריקגעקומען פון ארץ-ישראל וועט ארויסטרעטען מיט א גרויסען רעפעראט א. ד. ט.: „אונזערע דערגרייכונגען אין ארץ-ישראל און די אויפגאבען פון 18-טען ציוניסטישען קאנגרעס".

פערזענליכעס

אונזער בן-עיר זיגמונד העבריקאווסקי האט געענדיגט דעם ווילנער אוניווערזיטעט און בעקומען דעם טיטול ד"ר מעדיצין.

ביליגע טראנספארט-לאדונגען קיין ארץ-ישראל

ביי דער איצטיגער שטארקער עליה קיין א"י האבען זיך א גרויסע צאהל עמיגראנטען אנגעטראפען אויף פערשידענע שוועריגקייטען ביים עקספארטירען זייערע חפצים קיין א"י:

אין צוזאמענהאנג דערמיט האט די היגע בעקאנטע טראנספארט געזעלשאפט „פולנאצנע מאוואזשיטוויא" (אנדזשעיא 6) געעפענט א ספעציעלע אפטיילונג פאר זאמעללאדונגען קיין א"י. מיט'ן עפענען אין דער דערמאנטער טראנספארט געזעלשאפט אזא אפטיילונג ווערט געגעבען די א"י-עולים א גוטע מעגליכקייט צו שיקען זייערע סחורות און פערשידענע חפצים קיין א"י איבערהויפט וואס טראגט דעם ביליגען פרייז ווערען די איבערשיקונגען ערלעדיגט שנעל און פינקטליך.

דער רוח פון קערפער

סענסאציאנעל-עראטישער ראמאן

20)

דער הער אדאלף האט אוועקגעשיקט די מאדאם אנאיס נאכ'ן וויין.

נאכקוקענדיג זי, האט ער געגעבען א טרויעריגען זיפצער.

— דו האסט נאך אלץ צו איהר חשק – האט שארלאטא א פרעג געטון, נישט אויפהערענדיג צו צערטלען דעם וואיאזשאר.

מאטילדא האט בעשיידען בעמערקט:

— ווארף עס זיך ארויס פון קאפ. האסט גאר וועגען דעם נישט וואס צו טראכטען. די מאדאם אנאיס איז א צו אנשטענדיגע פרוי. דו גיב זיך בעסער א נעהם צו דער נייאינקער. זעה — סארא שעמעוודיגע זי איז.

— בעלאדאנא, טייערינקע, העלפט מיר ארויס! האט זיך אנגערופען די מאדאם אנאיס, וועלכע האט בעוויזען צוריקצוקעהרען זיך און מיטברענגען מיט זיך פולע פלעשער.

— באמנות, זי זעהט דאך גאך אויס, ווי א מיידעל! — האט שארלאטא געמאכט א בעמערקונג, און לאזענדיג זיך געהן צו סעווערינא'ן, האט זי איהר איינגערוימט אויפ'ן אויער:

— דו מוזט זיך שאפען אנדערע קליידער, וואס זאלען זיך קאנען לייכט ארונטערנעהמען, ווי העמדער. אזוי ארום וועסטו גלאט אוועק'פטרן א סך צייט.

אין איהרע ריד האבען אפגעקלונגען נאטעס פון אויפריכטיגען מיטגעפיהל און גוטהארציגקייט.

דער וואיאזשאר האט אויפגעכאפט די לעצטע ווערטער.

— ניין, ניין, האט ער אנגעהויבען צו פראטעסטירען – די קליינינקע איז גערעכט, וואס זי נעהמט אזוי א-געטון: דער קאסטיום ליגט אויף איר פי אויסגעגאסען. אגב. שנעפסטער'ל, לאמיר נאר א קוק טון אויף דיר פון דער נאהענט.

ער האט זי צוגעצויגען צו זיך, און אויסגעשפעטשעט:

— ס'ארא פערגעניגען עס איז דיך אויסצוטון...

די מאדאם אנאיס האט א פערזארגטע בעמערקט, ווי סעווערינא'ס פנים האט זיך פערקרומט, און די האט געפונען פאר נויטיג צו דערקלעהרען:

— דער וויין וועט זיך נאך אנווארעמען! קינדער, לאמיר טרינקען פאר'ן הער אדאלפ'ס געזונט וועגען.

— איך האב גארנישט דערגעגען, — האט דער הער אדאלף געענטפערט.

סעווערינא האט זיך געוואקלט, דערפיהלענדיג אויף די ליפען די בעריהרונג פון דעם זיסען, לעבעדיגען וויין.

און טראכטענדיג ווי וועגען א פרעמדער, וועמען עפעס א ווייטער, האט זי דערזעהען פאר זיך א יונגע פרוי מיט אפגעדעקטע, נאקעטע אקסלען, וועלכע איז געזעסען נעבען א שעהנעם ליבענדען מאן — נעבען פיער'ן. און אט די דאזיגע פרוי האט געטרונקען די בעסטע און די טייערסטע ווייגען, און קיינמאל האבען זיי זיך איהר נישט אויסגעוויזען צו זיין גענוג קאלט.

סעווערינא האט אבער געוואוסט, אז זי בעדארף צו טון דאס, וואס עס ווערט פון איהר אפגעווארט, און זי האט אראפגעשלונגען דעם וויין.

נאך דעם ערשטען פלעשעל, האט מען אויסגעטרונקען א צווייטע.

שארלאטא האט ליידענשאפטליך געקושט מאטילדא'ן אויף די ליפען.

די מאדאם אנאיס האט הילכיג געלאכט, אפטער ווי מען האט גאדארפט...

דער וואיאזשאר האט זיך געמיהט צוצוגעבען זיינע פרימיטיווע וויצען אביסעל שארפזין.

בלויז סעווערינא איז געזעסען שטיל און נישט פערלוירען די קלארקייט פון בעוואוסטזיין.

פלוצים האט זי דערפיהלט אויף זיך די בעריהרונג פון א מענערישער האנד: דער וואיאזשאר האט אנגעטאפט איהרע היפטען און אוועקגעזעצט זי צו זיך אויף די קניע.

זי האט דערזעהן פאר זיך זיינע פייכטע אויגען, און דערהערט זיין שיכור'ן קול:

— בעלאדאנא, איצט איז איז אויף דיר די רייה... מיר וועלען צוזאמען זיין גליקליך.

און ווידער האט זיך אויף סעווערינא'ס פנים אויסגעמאהלט א גרימאסע, וועלכע האט זיך אויף דער ווירען-גאט אבסאלוט נישט געפאסט, און ווידער האט די מאדאם אנאיס אפגעווענדעט דעם אויסבראך פון צארן, אויף וועלכען סעווערינא האט פון איצט אן קיין רעכט נישט געהאט.

זי האט אפגערופען דעם וואיאזשאר אין א זייט, און איהם איינגערוימט:

— איך וויל אוועקנעהמען אויף א ווילע בעלאדאנא'ן, און זיך מיט איהר אדורכרעדען... און דו, פעטערל, זיי מיט איהר פארזיכטיגער. זי איז נאך אינגאנצען א נייאינקע...

— ביי דיר א נייאינקע?...

— ניין, בכלל איז זי צום ערשטען מאל אויף אזא ארט... זי איז נאך קיינמאל נישט געווען אין אזעלכע סאלאנען...

— א, איז זי, הייסט עס, א פערלע... א דאנק דיר...

און ווידער איז סעווערינא אריינגעפיהרט געווארען אינ'ם קליינעם חדר'ל, וואו עס זענען געשטאנען די שרענק און דאס טישעל מיט די האנדארבייטען.

— איך גלויב, אז איהר זענט צופרידען, מיין קליינינשקע? — האט א פרעג געטון די מאדאם אנאיס – איהר האט נאך נישט בעוויזען אריינצוגעהן, און מ'האט אייך שוין אויסגעקליבען. דאס איז א זעהר סאלידער און פיינער מענש. זארגט זיך נישט וועגען גארנישט: דער הער אדאלף האט נישט קיין בעזונדערע פרעטענזיעס. פאלגט זיך איהם נאר — מעהר ווערט פון אייך גארנישט געפאדערט. איהר וועט בעדארפען צו איהם געהן אזוי אנגעטון, ווי איהר זענט: עס איז איהם, זעה איך, שטארק געפעלען געווארען אייער קאסטיום... נו, גיט שוין אמאל א שמייכעל!.. איהר דארפט שטענדיג מאכען דעם אנשטעל פאר די מענער, אז דאס פערשאפט אייך פינקט אזוי פיל פערגעניגען, ווי זיי...

סעווערינא האט נישט געהערט איהרע עצות.

זי האט ארונטערגעלאזט דעם קאפ, און געפיהלט, אז זי שטיקט זיך — זי ווערט דערווארגען.

איהר שווער אפגעהאקט אטעמען איז געווען דער איינציגער סימן פון לעבען אין איהר.

— ניין! — האט זיך ביי איהר אומגעריכט ארויסגעריסען — דאס איז אלץ בחנם... איך געה אוועק!

— וואס הייסט עס, איהר געהט אוועק?... איר ווייסט אודאי נישט, וואו איהר געפינט זיך, טייבעלע?!!

נישט קוקענדיג דערויף, וואס די געוועהנליכע עמפפינדליכקייט סעווערינא'ס איז איצט געווען אפגעטעמפט — האט זי דאך דערפיהלט, אז איבער איהר לייב איז אדורכגעלאפען א ציטער.

זי וואלט קיינמאל נישט געגלויבט, אז די ליבע און פריינדליכע שטימע פון דער מאדאם אנאיס קאן קלינגען אזוי הארט און הארב, און אז איהר פנים קאן קריגען אזא שטרענגען, בעפעהלערישען אויסדרוק.

אבער נישט א גרויל און נישט א שרעק האט ארומגענומען איהר מהות, נאר גאר עפעס אנדערש אזוינס, וואס זי האט נאך קיינמאל נישט דורכגעמאכט.

לעת עתה איז איהר לעבען געווען אדורכגעדרונגען מיט ווירדע – קיינער האט די העזה נישט געהאט זי אנצוריהרען, און איצט האט עפעס א „מוהמע" פון א הייזעל דיספאנירט מיט איהר, ווי מען דיספאנירט מיט אנ'אומגעשיקט דינסט-מיידעל.

אין סעווערינא'ס אויגען האט אויפגעטויכט א געפיהל פון דאנקבארקייט, און זי האט זיך געפאלגט, בעשליסענדיג אויסצוטרינקען דעם ביטערען כוס ביז'ן סוף.

(פארטזעצונג קומט)

מארגן-אלוועלט. ווירטשאפטס-קאנפערענץ

מיט'ן אנטייל פון פארשטעהער פון 67 מלוכות

לאנדאן, 10 (ספ. טעל.)

מארגען עפענט זיך די אלוועלטליכע ווירטשאפטליכע קאנפערענץ, אין וועלכער ס'נעהמען אנטייל פארשטעהער פון 67 מלוכות. די ערעפנונגס-רעדע וועט האלטען דער ענגלישער קעניג, דאן וועט רעדען דער פארזיצער פון דער קאנפערענץ מאקדאנאלד, נאכדעם וועלען געוועהלט ווערען וויצע-פארזיצערס און קאמיסיעס. דאן וועלען האלטען בעגריסונגס-רעדעס די פארשטעהער פון ענגלאנד, פראנקרייך, אמעריקא, דייטשלאנד, יאפאן, סאוויעט-רוסלאנד און אנדערע, וועלכע וועלען גלייכצייטיג מאכען פערשידענע פארשלאגען, די בעגריסונגס-רעדעס וועלען דויערען א גאנצע וואך.

רוסישע מאנארכיסטען אונטער היטלערס קאמאנדא

שטרעבען צו פעראייניגען די באלטישע לענדער צו דייטשלאנד

מאסקווא, 10 (ספ. טעל.)

„פראוודא" טיילט מיט פון בערלין וועגען א לעבהאפטער טעטיגקייט פון די דארטיגע רוסישע מאנארכיסטען, וועלכע האבען אונטער היטלערס קאמאנדא געשאפען א רוסישען נאציאנאל-סאציאליסטישען פערבאנד.

אין פערבאנד נעהמען אנטייל אלע עמיגראנטען פון די באלטישע לענדער בראש מיט ראזענבערג'ן, גענעראל פאן-רעור-זאלץ. פון די רוסען ווערען אנגערופען די נעמען פון די געבערעלען אוואלאוו-בערמאנט, זאכאראוו. פירשט אבאלענסקי און דער בעקאנטער פון גארגולאוו'ס פראצעס — יאקאוולעוו. דאס הויפט-ציל פון דער טעטיגקייט זאלען זיין געוועזען די באלטישע לענדער, די דאזיגע ארגאניזאציע שטרעבט צו פעראייניגען די באלטישע לענדער צו דייטשלאנד.

„דייטשער דעלעגאט לעי קען רעדען אין נאמען פון דייטשע ארבייטער"

פונקט אזוי ווי א טורמע-וועכטער קאן רעדען אין נאמען פון די ארעסטאנטען"

שטורמישע דעבאטען אויף דער אינטערנאצ. ארבייטס-קאנפערענץ אין גענף

גענף. 10. (ספ. טעל.)

היינט האט זיך אנגעהויבען די 17.טע סעסיע פון דער אינטערנאציאנאלער ארבייט-ביורא, אלס פארזיצער פון דער סעסיע איז אויסגעוועהלט געווארען דער איטאליענישער רעגירונגס-דעלעגאט מישעליס. די פאַ-שטייער פון דער ארבייטער-גרופע זשואַ האט דערקלערט אז די ארבייטער-פארשטייער האלטען זיך אפ פון שטימען.

עס האט דאן גענומען א ווארט דער „פאר-שטייער" פון די דייטשע ארבייטער לעי (דאס איז דערוועלבער לעי וואס איז נאכ'ן פאגראמירען די דייטשע פראפ. פעראיינען בעשטימט געווארען פון דער היטלער-רעגירונג אלס קאמיסאר איבער די פעראיינען. ער, לעי, האט דאס טאקע פערניכטעט די דייטשע פראפ. בעוועגונג, ארעסטירט איהרע פיהרער און צוגערויבט דאס פערמעגען פון די פעראיינען). — לעי האט פראטעסטירט געגען זשואַס דערקלערונג. אין נאמען פון צעהן מיליאן ארגאניזירטע ארבייטער — האט ער געזאגט — שטייט איך די קאנדידאטור פון ה' מישעליס, סיי צוליב זיינע פערזענליכע מעלות, סיי צוליב פריינדשאפט צו זיין גרויס לאנד".

זשואַ האט דאן אויסגעשריגען: „איהר רעפרעזענטירט נישט די דייטשע ארבייטער. איהר זענט א רעגירונגס-קאמיסאר צו היטען די דייטשע סינדיקאטען".

נאכ'ן דאזיגען אינצידענט האט מישעליס געהאלטען א רעפעראט וועגען דער ווירטשאפטליכער לאגע.

גענף. 10. (ספ. טעל.)

די ארבייטער-גרופע אויף דער אינטערנאציאנאלער ארבייטס-קאנפערענץ האט בעשלאסען נישט צוצולאזען אין די קאמיסיעס די דעלעגאטען פון דייטשלאנד און איטאליען.

די דיסקוסיע איז געווען א שטורמישע. דער דייטשער דעלעגאט ד"ר לעי האט ענערגיש פראטעסטירט געגען דער שטעלונג פון דער מעהרהייט און האט פערלאזען פאר זיך און פאר'ן איטאליענישען דעלעגאט עיטער אין די קאמיסיעס.

דער פראנצויזישער ארבייטער-טוער זשואַ דערקלערט אז ד"ר לעי קען פונקט אזוי גוט רעדען אין נאמען פון א דייטשען ארבייטער פונקט ווי א טורמע-וועכטער אין נאמען פון די ארעסטאנטען. דער רעדנער בעדויערט די פראגען פון די ארעסטען פון דייטשע ארבייטער, וועלכע זיצען אין די קאנצענטראציאנס-לאגערן און פארהאלטען אויפ'ן פלענום וואס ער נאך ענערגישער ארויסטרעטען געגען ד"ר לעי.

ד"ר לעי האט ערקלערט אז קיינער קען נישט די לאגע אין דייטשלאנד און לאדענט אלע אין אויף א בעזוך אויפ'ן חשבון פון דער דייטשער רעגירונג, איינער פון די ארבייטער-דעלעגאטען האט דאן געפרעגט צי דאס וועט געהען אויפ'ן „חשבון פון די געלדער וואס זענען געגנבעט געווארען אין די דייטשע ארבייטער-פעראיינען.

מיניסטער מאטושעווסקי זאל ווערען וויצע-פרעמיער

ווארשא, 10 (טעל.)

אין געוויסע פאליטישע קרייזען האט זיך פערשפרייט א ידיעה, אז דער געוו. פינאנץ-מיניסטער מאטושעווסקי, זאל בקרוב איבערנעהמען דעם אמט פון א וויצע-פרעמיער פאר ווירטשאפטליכע פראגען, צוליב דעם וואס דער פרעמיער יענדזשעיעוויטש איז גלייכצייטיג בילדונגס-מיניסטער און ווידמעט פיל צייט בילדונגס-פראגען, אז די פראגע פון בעשטימען א וויצע-מיניסטער פאר ווירטשאפטליכע פראגען זעהר אקטועל.

ענגלישע הלואה פאר פוילען

ווארשא, 10 (טעלעפאניש)

מיר דערוויסען זיך, אז די פוילישע דעלעגאציע, וואס איז ארויסגעפאהרען אויף דער עקאנאמישער קאנפערענץ קיין לאנדאן, וועט אויפ'ן ארט פארזעצען די אונטערהאנדלונגען מיט א גרופע ענגלישע פינאנסיסטען וועגען פינאליזירען די אויסלענדישע הלואה אויף אויסצובויען דעם ווארשאווער באהן-פונקט. די הלואה זאל בעטרעפען 75 מיליאן פראנק.

היינט און פאלגענדע טעג!

Arsenjusz Lupin

(דזשענטעלמען איינברעכער)

גרויסע סענסאציאנעלע סאלאן-דראמען: פון Leblanc אין די הויפטראל

John i Lionel Barrymore

אנהייב אין געוו. טעג 4.30 נאכמ. שבת און זונטאג 1 בייטאג. דער זאל איז מעכאניש ווענטילירט און געקיהלט!

הנחה-בילעטען זענען גילטיג!

יודישע סטודענטען-פעראיינען אין לייפציג

מוזען אין משך פון 14 טעג אויפגעלעזט ווערען

אינסברוק. 10. (יט"א טעלעגראפיש).

לויט א פעראָרדנונג פון זאקסישען יוסטיץ-מיניסטעריום, מוזען אלע יודישע סטודענטען-פעראיינען אין לייפציג זיך אויפלעזען אין משך פון 14 טעג. די פעראיינען וואס וועלען זיך ביז דער צייט נישט אויפלעזען וועלען אויפגעלעזט ווערען דורך דער מאכט.

שרעקליכע היצען אין אמעריקא

100 מענשען אומגעקומען פון זונען-שלאג

לאנדאן, 10 (ספ. טעל.)

פון ניו-יארק מעלדעט מען, אז אויפ'ן מזרח-ברעג הערשען גרויסע היצען. 100 פערזאן זענען געשטארבען פון זונען-שלאג, בלויז אין ניו-יארק זענען געווען 65 טויט-פאלען, דער טערמאמעטער ווייזט 40 גראד היץ אין ניו-יארק, אין וואשינגטאן 45 גראד.

אמעריקא פאדערט די יוני-ראטע פון די מלחמה-חובות

די מלוכות ווילען נישט צאהלען

לאנדאן, 10 (ספ. טעל.) „דיילי-מייל" און א רייה אנדערע צייטונגען שטעלען פעסט, אז אויף דער נעכטיגער זיצונג פון קאבינעט, איז די מעהרהייט מיניסטארען געגען צאהלען אמעריקא די יוני-ראטע פון מלחמה-חוב. ס'איז בעשלאסען געווארען צו געבען א קאנטא די סומע פון 2 מיליאן פונט.

וואשינגטאן, 10 (ספ. טעל.)

די אמעריקאנער רעגירונג האט ארויסגעשיקט צו אלע מלוכות, וואס זענען איהר שולדיג געלד, א בריף מיט אנ'אויפפאדערונג צו צאהלען די ראטע פון 15 יוני.

די מלחמה צווישען פונט און דאלאר

רוזוועלט וויל ווארפען דעם דאלאר ביז א העלפט פון זיין געוועזענעם ווערט

לאנדאן ,10. (ספ. טל.)

אין די ענגלישע באנק-קרייזען איז ווידער א גרויסע מהומה צוליב דעם פאלען פון דאלאר, מען האט פעריקויפט דעם פונט אפילו פאר 4 דאלאר מיט 13 סענט) (מיט א וואך צוריק איז ער געווען 3.95), מען איז זיכער, אז עס האט זיך ווידער אנגעהויבען א מלחמה צווישען פונט און דעם דאלאר די ענגלישע באנק וואַרפט אויף דעם פונט. עס זע בען פערהאן קלאנגען אז פרעזידענט רוזוועלט וויל ביסלעכווייז דערפיהרען דעם דאלאר ביז א העלפט פון זיין פריהערדיגען ווערט.

פאריז, 10. (ספ. טעל.)

אויף דער פראנצויזישער בערזע איז דער פונט געפאלען ביז 85.49 פראנק און דער דאלאר ביז 20.90 פראנק. די מהומה אין דער פינאנסען-וועלט איז זעהר גרויס.

* * *

אויך אין ווארשא איז נעכטען ווידער גרויס געווען די דאלאר-מהומה. אט זענען די נעכטיגע אפיציעלע בערזע-קורסען אין די מיטאג-שעה'ן: באנק פאלסקי צאהלט פאר'ן דאלאר: 7.25; פריוואט 7.30; גאלד-דאלאר 9.14; גאלד-רובל 486, דייטשער מארק 201; ענגלישער פונט 30.28 טשערווואנצעס 0.75.

די אינטערנאציאנאלע דאלאר-מהומה, איז, וואַרשיינליך, א פארשפיל צו דער פארשטייענדיגער ווירטשאפטליכער וועלט-קאנפערענץ, וועלכע עפענט זיך אין די באהענטסטע טעג אין לאנדאן.

לאדזער נייעס

היינטיגע פייערונג ביי די יודישע קריגס-אינוואלידען

דער יודישער קריגס-אינוואלידען-פעראיין ארדענט אין היינט זונטאג א פייערונג צוליב'ן בענייען די פאהן, אונטערן פראטעקטאראט פון ד. א. ק IV גענעראל בריג. סט. מאלאכאווסקי און די יודישע קהלה, מיט פאלגענדען פראגראם: 8.30 פריה — צוזאמענפליה פון פערבעטענע דעלעגאציעס, פעראיינען, ביי דער אלטשטעטישער שוהל. 9.00 גאטעסדינסט און 10.00 א פייערליכע אקאדעמיע אין זאל פון שטאט-ראט, בעגריסונגען, שבועה ביים פאהן, ענטהילונג פון געדענקטאוועל, ארייננקלאפען אנדענקונגס-נעגעל און צום סוף ארויסמארש אויף צו לייגען קרענץ ביים קאשטשושקי-דענקמאל און אונבעקאנטען זעלנער.

היינטיגע פייערונג אין „הרצליה"

„הרצליה" איינע פון די וויכטיגסטע פילאנטראפישע און ערציהערישע אינסטיטוציעס אין לאדז, פייערט היינט זונטאג, 12 בייטאג א חנוכת הבית אין א נייעם לאקאל. אויף נארוטאוויטשא 41, מיט דער בעטייליגונג פון ד"ר מ. ברוידא און קאנטאר ביי.

דרוסקיעניק — דער קוואל פון געזונט!

דרוסקעניק איז בעשאנקען אויסער מיט איהרע נאטור-אוצרות אויך מיט זאלץ-בעדער, און הייל וואסערען — וואס ענטשפרעכען די בעריהמטע הייל וואסערען אין קיסינגען. א דאנק די בעמיהונגען פון דער קור-ארט פערוואלטונג איז דרוסקעניק אין די מעדיצינישע אויפזיכט, און די הייל-היגיענישע איינארדענונגען אויסגעשטעלט געווארען אויף אן ערשטקלאסיגע הויך. דער באד-אנשטאלט בעשטייט פון 140 זעלער פאר דערוואקסענע מענשען און קינדער. פערהאן אויך אפטיילונגען פאר פערשידענע עריליי זאלץ, קוילען-זויער, בארזוינען און סאַלאנקאווע בעדער. עס זענען אויך פערהאן אפטיילונגען פאר וואסער-היילונג, עלעקטריזאציעס און דיאטערמיע. ווי אויך אנדער עמאדערנע איינארדנונגען אויף דעם געביט.

דרוסקעניק איז אויך בעריהמט פון איהרע קאסקאדער-בעדער אין ראטניטשאן, וואו זיי פון איהר אנשטאלט פאר זון-היילונג.

די אלע וואס ליידען אויף פאלגענדע קראנקהייטען: מאגען, נערווען, געלענקען-אנצינדונג, פרויען-קראנקהייטען,. נאָו, האלז, און גומען, פערשידענע געשווילעכצער און הויפטזעכליך הארץ-קראנקהייטען — איז דרוסקעניק דאס פאסיגסטע קור-ארט.

אין דרוסקעניק פראקטיצירען א 40 דאקטוירים, צווישען זיי בעריהמטע ווילנער פראפעסארען. קראנקע וואס ווילען געהיילט ווערען אין זייערע שווערע קראנקהייטען וועלען זיכער פאהרען קיין דרוסקעניק צוליב דעם אויסגעחלוטען קלימאט.

טורן- און ספארט-פעסט פון „מארגענשטערן"

צוליב דעם רעגען אפגעלעגט אויף שבת, דעם 24 יוני

דער טורן- און ספארט-פעסט פון „מארגענשטערן" איז צוליב דעם נעכטיגען רעגען אפגעלעגט געווארען. דער פעסט וועט פארקומען שבת דעם 24 יוני 4 נאכמ. אויפ'ן ספארט-פלאץ אין העלענאוו.

אין שייכות מיט די ווייטערע פארבערייטונגען צום פעסט איז נעכטען נאכמיטאג אין לאקאל פון „מארגענשטערן" פאלורניארא 36 פארגעקומען א פערזאמלונג פון 250 מארגענשטערן-מיטגלידער, וואו עס איז בעשלאסען געווארען אנצושטרענגען אלע מעגליכקייטען אז דער פעסט וועלכער וועט פארקומען אין נייעם טערמין זאל אראפ מיט דעם געהעריגען ערפאלג.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי —	—	—	—	73.50
3 פראצענטיגע בודאָוולאנע			—	37.80
4 „ דאלארובקא			—	49.00
7 „ סטאביליזאציע (אמ.)				48.75
8 „ ווארשאווער טאנד-בריף				39.88
8 „ לאדזער		„	„	37.00
ענגלישע פונט	—	—	—	30.36
דאלאר - אפיצ. 7.32,	נישט אפיצ.		—	7.28
גאלד-דאלאר	—	—	—	9.18
גאלד-רובל —	—	—	—	4.87
דייטשער מארק	—	—	—	1.98

ראדיא-פראגראם

זונטאג, דעם 11 יוני 1933

10.05 גאטעסדינסט. 11.57 צייטסיגנאל. 12.10 קאמוניקאט. 12.15 טראנסמיסיע פון טשעכאטשינעק. 1 גראמאפאן. 2 פערלעזונג. 2.20 טראנסמיסיע פון די אויטא-ווישטשיגעס אין לעמבערג. 3.05 פאלקס-מוזיק. 4 פראגראם פאר יוגענד. 4.30 רעפעראט. 4.45 רעפעראט. 5 טראנסמיסיע פון די פערד-געיעגען אין ווארשא. 5.30 נאכמיטאג-קאנצערט. 6.10 טראנסמיסיע פון די ווישטשיגעס אין לעמבערג. 6.40 פערשידענעס. 6.55 ספארט פון לאדז. 7 אוידיציע. 7.40 פאסט-קעסטעל. 8 קאנצערט. 8.50 ראדיא-פרעסע. 10 טאנץ מוזיק. 10.25 ספארט-ידיעות פון אלע ראדיא-סטאציעס אין פוילען. 10,40 קאמוניקאטען. 10.45 טאנץ-מוזיק.

* * *

אויסלאנד

11.40 וויען – סימפ. קאנצערט. 635 וויען – אפערע פון וואגנער. 8.30 מיילאנד – אפערע. 8.45 רוים – אפערעטקע „דער כשיף פון וואלס" 9.05 לאנדאן – סימפ. קאנצערט.

צי וועט דער אורטייל פון פעלקערבונד אויפוועקען דאס געוויסען פון דייטשלאנד?

פון איין זייט די גאנצע מענשהייט, פון דער אנדערער זייט דאס היטלעריסטישע דייטשלאנד, וואס ווערט אונטערשטיצט בלויז דורכ'ן איטאליענער מוסאליני. אזוי זעהט אויס דער ענטגילטיגער בילאנס פון די זשענעווער פערהאנדלונגען. דער אורטייל, וואס פערדאמט דאס היטלעריסטישע דייטשלאנד — און דריקט איהם אויס פולשטענדיגען אונצוטרוי, איז אנגענומען געווארען איינשטימיג, עס האט זיך דערביי אפגעהאלטען פון שטימען דער פערמשפטער גופא, דער דייטשער דעלעגאט קעלער, און דער פערטרעטער פון מוסאליני....

אט די איינשטימיגע נעגאטיווע שטעלונג פון דער גאנצער וועלט צום היטלעריזם זאגט עדות נישט נאר וועגען די געזונטע מאראלישע יסודות פון דער מענשליכער נשמה, וועלכע איז, נישט קוקענדיג אויף אלצדינג, דאך נישט דורכגעפרעסען פון דער מלחמהדיגער און נאכמלחמהדיגער בעסטיאלישקייט — נאר אויך וועגען געזונטען זעלבסטפערהיטונגס־אינסטינקט, פון וועלכען די מענשהייט לאזט זיך אין דעם פאל פיהרען.

מ'דארף זיך באמת נישט נארען, אז דער היטלעריזם וועט שטיין בלייבען ביי די יודען. פון די יודען הויבט זיך בלויז אן די פערברעכערישע קאמפאניע. זיין וועג און ציל גרייכען בעדייטענד ווייטער. מ'דארף זיך אויפמערקזאם איינהערען צו די טעאריעס, וועלכע ווערען אנטוויקעלט דורך דער דאזיגער אונהיימליכער באנדע און צוקוקען זיך נאהענטער צו די שטאלצע פלענער, מיט וועלכע זי טראגט זיך ארום, מ'דארף זוכען ווייט אין דער אלטער געשיכטע, כדי צו געפינען א גרופע מענשען מיט אזא אויפגעבלאזענער גאיוה, עס איז ווייניג בלויז צו לאכען פון די דאזיגע משוגעים און הוזק צו מאכען פון דער קינדערישער אונוויסענהייט און מענשענפרעסעריי, מ'דארף געדענקען אז א משוגענער, ווען מען לאזט איהם אויף דער פריי אהן א געהעריגער וואך, קאן אנטון זעהר פיל שאדענס.

ווערמען אייגענטליך דראהט נישט דער היטלעריזם? האלטענדיג דאס אייגענע פאלק עפעס פאר מאדנע „אויסדערוועהלטע", פיהרט איין דער היטלעריזם, צוליב'ן פשוטען חשק פון קריג אהן בעשטימטע צילען, אזא ערציהונגס־סיסטעם, וואס רייסט ארויס מיט'ן ווארצעל פון דער נשמה יעטוועדען שפור פון הומאניזם. פון פריהסטען עלטער אן דארף דאס קינד ערצויגען ווערען דורכ'ן באטעק און קנעכטישער געהארכזאמקייט. די יוגענד דארף געפיהרט ווערען אויף אזא מין אופן, וואס איהר ענטגילטיגער ציל זאל זיין בלוטפערגיסונג, נישט לאנג איז אין היידעלבערג פארגעקומען א דועל צווישען סטודענטען אין דער אנוועזענהייט פון רעקטאר און די פראפעסארען, כדי דער דאזיגער אימפרעזע צוצוגעבען א וואס מעהר פייערדיגען כאראקטער און כדי צו ערמוטיגען די יוגענד וואס אפטער צו פיהרען דועלען. אפילו דעם מעדיצינישען בערוף, וואס איז אפילו ביי די פרימיטיווסטע שבטים דורכגעדרונגען מיט רחמנות און וואוילטאט, האט דער היטלעריזם געשטעלט אין דינסט פון זיין וואהנזיניגען ראסיזם. עפעס א דאקטאר ערנסט מאן הייסט ער, פערשפרייט די תורה, אז א דאקטאר איז מחוייב, דעם קראנקען, אויב יענער געהערט צו דער נידריגער, ד.ה. נישט גערמאנישער ראסע, נייגען ער זאל בעגיין זעלבסטמארד אדער העלפען איהם זיך אריבערטראגען אין יענער וועלט. היילען דארף ער בלויז קראנקע פון דער העכערער, ד.ה. פון דער גערמאנישער ראסע.

מ'וועט זאגען: די מענשען זענען איינגאנצען ארויס פון זין, מען דארף זיי לאזען צורוה, אבער דאס וואלט געווען די גרעסטע געפאהר... מען טאר נישט פערגעסען, אז אט די משוגענע מענשען האלטען אין דער האנד נישט איין פאקעל און זיי קאנען אונטערצינדען די וועלט. די וועלט מוז זיך וועהרען מיט אלע כוחות. קודם־כל דארף מען די משוגעים אנטון א צוואנגסהעמד אין דער פארם פון טראקטאט וועגען מינדערהייטען־שוץ, ווי דאס פאדערט מיט רעכט פוילען און וואס איז אויף דער היסטארישער זיצונג פון פעלקער־בונד־ראט אונטערשטיצט געווארען מצד דעם פערטרעטער פון דער טשעכאסלאוואקיי, ווייל ווי אזוי קאן מען ערווארטען געזעצמעסיגקייט, ווען די גאנצע איינשטעלונג פון היטלעריסטישען רעזשים איז געווענדעט אויף צו טרעטען די רעכט און אויף איינצופיהרען די ריכזיכטסלאזע הערשאפט פון איבערמאכט און ווילקיר?

מען דארף וואס גיכער אויסברייטען דעם שוץ פון די מינדערהייטען אויף גאנץ דייטשלאנד, ווי דאס האט געפאדערט דער נארוועגישער דעפוטאט, אויך דער פראנצויזישער דעפוטאט האט מיט דער גאנצער ענטשידענקייט געפאדערט אז דער שוץ זאל אויסגעברייט ווערען אויף גאנץ דייטשלאנד. פאר דעם קינפטיגען היסטאריקער דארף מען אונטערשטרייכען די שטעלונג וועלכע עס פערנעהמט פראנקרייך, אין דער דאזיגער שרעקליכער קאטאסטראפע פון די דייטשע יודען. ווי פראנקרייך האט אויפגענומען די ענטלאפענע פון דייטשלאנד! ווי פראנקרייך האט דורכ'ן מויל פון איהרע בעסטע מענשען, הערייא, און פיל אנדערע זיך פערנומען מיט די אומגליקליכע! נאטירליך, פראנקרייך איז אין דעם פאל נישט פעראיינזאמט, אבער זי גייט פאראויס פאר דער מענשהייט. עס וואלט זיך געוואלט זאגען: פונקט אזוי ווי שטענדיג.

אהן ספק, דייטשלאנד איז נאך גענוג שטארק, כדי אויסצוהאלטען דעם געוואלדיגען אלמענשליכען אנגריף. נאטירליך, א שוואכערע מלוכה, וועלכע וואלט געוואלט גיין מיט דעמזעלבען וועג, וואלט געבראכען געווארען אונטער דעם ריזיגען דרוק. עס איז דעריבער נישטא קיין האפענונג אז היטלער וועט ענדערען זיין וועג, קיין אנדערען וועג האט ער אייגענטליך נישט. בלויז אלס פערניכטער און צוטערצינדער האט ער, זאל מיר ערלויבט ווערען דער אויסדרוק, „עקזיסטענץ־בערעכטיגונג". אבער א חוץ היטלער'ן איז דאך נאך פערהאן עפעס א געזונטער נישט קיין גאנגרענירטער טייל פון דייטשען פאלק און מען דארף ערווארטען אז אט די עלעמענטען וועלען זיך דאך אמאל ערוועקען און אויפשטיין, דער געזונטער טייל פון דייטשען פאלק וועט דאך אמאל איינזעהן אז דייטשלאנד ווערט פון אלע זייטען פעראכטעט און וועט דערפיהלען א בייסיגען ווייטאג אין דער נשמה, דעמאלט וועלען זיי אפשר ווערען פעהיג אויף א העלדישע טאט און וועלען אראפווארפען פון זיך דאס געשפענסט וואס פערביטערט קודם־כל זיי אליין. די שטארקע שטים פון זשענעווע דארף אויפוועקען דאס געוויסען פון דייטשען פאלק. (ג.דז.)

ד״ר י. טהאן.

די סאוויעטען און דער „פאקט פון די 4"

דער פאקט איז א סאוויעטען־פיינדליכע קאמבינאציע

אין מאסקווע האט מען באלד פון אנהויב געקוקט אויפ'ן איצט שוין געשלאסענעם פאקט פון די פיר, ווי אויף א נייער קאמבינאציע. וועלכע איז געווענדעט געגען די סאוויעטען. די לאנגדויערנדיגע אונטערהאנדלונגען האבען געבראכט דערצו, אז מאסקווע זאל ענדערען איהר בליק אויפ'ן פאקט אין דעם זין, וואס איצט קוקט מען דארט אויף איהם ווי אויף א קאמבינאציע, וועלכע איז געווענדעט סיי געגען די סאוויעטען, סיי געגען די קליינע מלוכות, סיי געגען די פעראייניגטע שטאטען פון אמעריקע.

אין הויפט־ארגאן פון דער סאוויעטען־רעגירונג „איזוויעסטיא" איז די טעג פערעפענטליכט געווארען א לייט־ארטיקעל, אין וועלכען עס ווערט אויסגעדריקט די שטעלונג פון די סאוויעטען צום פאקט אין זיין איצטיגער פארם. אין ארטיקעל ווערט אנגעוויזען, אז דער פאקט אין זיין רוימישער פארם איז דורכגעפאלען א דאנק דעם ווידערשטאנד פון פוילען, פון דער קליינער אנטאנט און פון פראנקרייך. אין ענגלאנד איז מען געווען נאטירליך פאר שאפען אנ'איינהייטליכען פראנט געגען די סאוויעטען, אבער ווען דייטשלאנד וואלט איצט בעקומען די מעגליכקייט פון רעווידירען די גרעניצען, וואלט עס געבראכט צו א מלחמה צווישען די קאפיטאליסטישע לענדער גופא און נישט צו קיין קאמפאניע געגען די סאוויעטען. ענגלאנד וויל איצט ברענגען צו אנ'אנפאל אויף סאוויעטען־רוסלאנד דורך יאפאן. דאן וועט לייכטער קאנען קומען צום איינהייטליכען פראנט, וועלכען עס האט געזאלט שאפען דער פאקט פון פיר.

די בעמיהונגען פון פראנקרייך ביים רעדאגירען דעם פאקט זענען געגאנגען אין צוויי ריכטונגען: ערשטענס, האט פראנקרייך געוואלט בערוהיגען איהרע פערבינדעטע פון די קליינע און מיטעלע מלוכות, פון דער צווייטער זייט האט מען נישט געוואלט דערלאזען, אז עס זאל קומען צו א קאנפליקט צווישען פראנקרייך און ענגלאנד.

אין פראיעקט פון דעם פאקט איז געווען א פונקט וועגען געמיינזאמע אקציעס אויפ'ן אינטערנאציאנאלען געביט. דער דאזיגער פונקט איז בעזייטיגט געווארען. אבער, שרייבט די „איזוויעסטיא". דאס קאן נאך נישט בערוהיגען די סאוויעטישע עפענטליכע מיינונג, ווייל אין סאוויעטען־רוסלאנד גלויבט מען נישט אין בלויזע דעקלאראציעס און פערזיכערונגען. אין סאוויעטען־לאנד ווייס מען, אז אלע קאפיטאליסטישע לענדער שטעלען מיט זיך פאר א סיסטעם, וואס איז פיינדליך צו דער רעפובליק פון די ארבייטער און פויערים. און ווען עס ווערט געשאפען א טרעסט פון עטליכע קאפיטאליסטישע לענדער מוזען זיי האבען דעם ציל דעם קאמף געגען די סאוויעטען.

די ליניע פון דער סאוויעטישער פאליטיק געהט איצט אין דער ריכטונג צו שאפען א נייע קאמבינאציע, וואס זאל פערבייטען די פריהערדיגע דערנעהנטערונג צווישען דייטשלאנד און די סאוויעטען: די פארטנערען פון די סאוויעטען זאלען זיין אין דער נייער קאמבינאציע פוילען און פראנקרייך. עס איז אפילו ארויסגעשוואומען די פראגע וועגען צוציהען צו דער פאליטישער קאמבינאציע אויך די קליינע אנטאנט. אין מאסקווע האלט מען, אז עס קאן בעזייטיגט ווערען אפילו די שוועריגקייט, וועלכע איז שטענדיג געווען אויף דעם וועג, דהיינו, די פראגע פון בעסאראביען, פון וועלכער נישט די סאוויעטען, נישט רומעניען, וואס געהערט צו דער קליינער אנטאנט, האבען נישט געוואלט אפטרעטען.

איצט, ווען דער פאקט פון די פיר ווערט רעאליזירט, קאן אין דער קאמבינאציע קומען א שטריך, ווייל עס קאן ברענגען צו א דערנעהנטערונג פון דייטשלאנד מיט פראנקרייך

די „איזוויעסטיא" ווייזט דערביי אן אויף די יאפאנאפילישע פלענער פון ענגלאנד, וועלכע וויל שאפען א נייע קאאליציע געגען די סאוויעטען, אויב נישט אין איירארפע, איז אויפ'ן ווייטען מזרח. די לעצטע געשעהענישען אויפ'ן ווייטען מזרח ווייזען, אז די שפאנונג צווישען די סאוויעטען און יאפאן איז ווידער פערשארפט געווארען. מאסקווע קוקט דעריבער מיט דעם גרעסטען פערדאכט אויף יעטוועדע נייע פאליטישע קאמבינאציע אין איירארפע, בפרט אזא אונבעשטימטע, ווי עס געשטאלטעט דער פאקט פון די פיר מלוכות.

די גרויסע עקאנאמישע אויפטוען פון עסטרייכישע יודענטום

ווין. (י. ט. א.) לויט א סטאטיסטישער טאבעלע פון די „ווינער פאלקסשריפטען", וואס אילוסטרירט די עקאנאמישע לייסטונגען פון עסטרייכישען יודענטום פאר'ן לאנד לעבען העכער 200,000 קריסטליכע פאמיליעס אין עסטרייך פון יודישען אונטערנעמונגס־גייסט. בסך־הכל זענען אין עסטרייך פערהאן אנ'ערך פון 40,000 זעלבסטשטענדיגע יודישע אונטערנעמער (ארבייטסגעבער) וועלכע האלטען אויס און בעשעפטיגען נישט ווייניגער ווי 6 ביז 8 הונדערט טויזענד קריסטליכע אנגעשטעלטע און ארבייטער.

פון די גענויע סטאטיסטישע ציפערען איז צו זעהען פאלגענדעס: די 40,000 זעלבסטשטענדיגע יודישע אונטערנעהמונגען בעשעפטיגען ביי זיך פאלגענדע צאהלען קריסטען: אין איינצעלהאנדעל 50,000 קריסטען, אין די אינדוסטריעלע אונטערנעהמונגען (א חוץ אקציען־געזעלשאפטען) 70,000, אין גרויסהאנדעל און עקספארט — 50,000, אין הויזדינסט — 30,000, אין עפענטליכע לאקאלען — 5,000, אין אדוואקאטען־קאנצעלאריעס — 3,000, אין מעדיצינישע אונטערנעהמונגען (צאהן־טעכניק סאנאטאריומס) 2,000, ביי געלד, קרעדיט און פערזיכערונגען — 2,000, צוזאמען 212,000 קריסטליכע ארבייטסנעהמער.

גלייכצייטיג ווערט בעוויזען מיט ציפערען, דאס בעת די יודען גענוסען גארנישט פון די עפענטליכע מלוכה־געלדער לעבען אין עסטרייך אנדערטהאלבען מיליאן מענשען פון מלוכה־געלדער, יודען מוזען אליין אויסהאלטען יודישע שפיטאלען און בעקומען נישט קיין גראשען פאר דער יודישער רעליגיע.

נייע טעראר־כוואליע אין דייטשלאנד

געגען סאציאליסטען און קאמוניסטען

די היטלער־יונגען האבען זיך ווידער גענומען אנצופילען די תפיסות און קאנצענטראציע־לאגערן מיט געפאנגענע. עס גייט די לעצטע טעג אנ'אמת'ע יאגד אויף מענשען אין אלע ארומיגע ישובים. די טעג האט מען פליצים געמאכט אנ'אנפאל אויפ'ן ארבייטער־קווארטאל אין בויטען. די שטורמיסטען האבען געווילדעוועט, ווי צערייצטע חיות. אין א סך הייזער האבען זיי געמאכט אנ'אמת'ען חורבן, און צום סוף פערנומען 80 מאן און אוועק מיט זיי. וועגען א סך פון די 80 ווייסט מען נאך ביז איצט נישט, וואו זיי געפינען זיך.

די בארבארען האבען אויסגעלאזען זייער צארן צו די עסדעקישע און קאמוניסטישע פונקציאנערען, און אויך צו די לעהרער, וועלכע זענען בעקאנט אין שטאט מיט זייערע פראגרעסיווע אנשויאונגען. זיי האבען אוועקגעפיהרט מיט זיך א פאר צעהנדליגג לעהרער, וועלכע זיי האבען געשטעמפעלט פאר „געפעהרליכע באלשעוויקעס" בלויז פאר דעם איינציגען חטא, וואס די לעהרער האבען אויף אנ'עלטערן־פערזאמלונג גערעדט געגען קערפערליכע שטראפען פאר קינדער. בעת מען האט די לעהרער געפיהרט דורך דער שטאט, האט מען דעם עולם אין גאס געזאגט, אז „מען וועט זיי שוין ווייזען, ווי געזונד עס איז צו שמייסען".

אין כעמניץ און אין צוויקוי האבען די שטורמיסטען אויך אדורכגעפיהרט נייע צאהלרייכע ארעסטען און מען האט די ארעסטירטע געשלאגען, געמוטשעט אויף א מוראדיגען אופן.

אין פיל ערטער געשעהען ביי די ארעסטען פשוטע רויבערייען און גנבות. אין לייפציג, למשל, האט מען די טעג בעת א רעוויזיע „קאנפיסקירט" פיל צירונג־זאכען, א טייערען רינג פון פלאטין און א קאסעטקע פון שטאל. אז די געליטענע — די רעוויזיע איז פארגעקומען אין א בורזשואזן הויז. ביי פערמעגליכע מענשען — האבען אנגעהויבען פראטעסטירען האט מען זיי צוגעזאגט, אז מען וועט זיי די צוגערויבטע זאכען אומקעהרען, אבער ביים צוזאג איז דאס געבליבען.

פאליציי האט גארנישט געקאנט מאכען — די שטורמיסטען האבען נישט געוואלט אפגעבען דעם רויב. געענדיגט האט זיך דערמיט, אז די געליטענע האבען נאך געמוזט אונטערשרייבען א דערקלערונג, אז זיי זענען בערויבט געווארען דורך פאלשע כלומרשטע שטורמיסטען. אין דער אמת'ן אבער ווייסען אלע אפילו די נעמען פון די שטורמיסטישע רויבער.

אין גאנץ מיטעל־דייטשלאנד האט זיך די לעצטע צוויי וואכען זייער פערשטארקט דער טעראר געגען סאציאל־דעמאקראטען און קאמוניסטען, און עס מעהרען זיך די פאלען פון טעראר אפילו געגען די דייטשנאציאנאלע געמיינדע־פאליטיקער אין יעדען ארט. אמערגסטען איז די לאגע אין די קליינע פראווינץ־שטעטלעך פון זאקסען און טיורינגען. אפילו די פאליציי וואגט דארטען נישט עפעס א דעה צו זאגען — זי האט שוין אויך געכאפט קלעפ פון שטורם־באנדיטען.

בלויז איין טרייסט איז דא אין אט דעם ים פון פאשיסטישער פערווילדונג: די ארבייטער־ארגאניזאציעס הויבען אן קומען צו זיך צוביסלעך. אט איז א ידיעה, וואס זאגט עדות דערויף:

ברעמען. די היגע פאליציי דירעקציע מיילט מיט, אז אין שטאט וואקסט אלץ מעהר די פערשפרייטונג פון אומלעגאלע מארקסיסטישע צייטונגען — און זי ווארענט, אז די פערשפרייטער וועלען בעקומען שווערע שטראפען. מיט א יאהר תפיסה ווערט געדראהט יעדען איינעם, וואס וועט בעקומען צוגעשיקט אנ'אומלעגאלע צייטונג און וועט נישט באלד מעלדען וועגען דעם. אבער די אלע שטראפען און דראהונגען העלפען נישט, און די צאל אומלעגאל פערשפרייטע ליטעראטור וואקסט מיט יעדען טאג.

גרויסע פון דער הויפט-שטאט

פון אונזער ווארשאווער קארעספאנדענט
מ. עלבוים

די מעשה נאוואדווארסקי

וואס היטלער און דער היטלעריזם האט נישט געטון די דייטשע יודען, איינס האט אבער היטלער אויפגעטון לטובת די יודען: ער האט געצוואונגען דאס אלוועלטליכע יודענטום צו איינגקריים, צו אקטיוויטעט, צו שנעלער אקציע געגען דעם אנטיסעמיטיזם אין די לענדער, וואו די נאציאנאליסטישע עלעמענטען פרובען ערשט אויפהויבען דעם קאפ, נאכטון היטלערס ביישפיל.

ווער ווייסט, צי וואלט נישט די לאגע פון די דייטשע יודען היינט אנדערש אויסגעזעהן, ווען מען וואלט פריהער זיך ארומגעזעהן וועגען דער דראהענדער געפאהר און בעצייטענס אנגענומען געגען מיטלען.

אין פוילען האבען די ענדעקעס זיך איצט אפען שוין דעקלארירט אלס אנהענגער פון היטלערס יודען-פרעסערישער פאליטיק, נאך מעהר: זיי זינגען אין זייערע צייטונגען לויב-געזאנגען פאר היטלערן און ד"ר געבעלסען, זיי גלאריפיצירען די פאגראמען און אויטא-דא-פע'ס.

נאכדעם, ווי אדאלף באוואטשינסקי האט עפענטליך זיך דעקלארירט אלס היטלערס א קנעכט, האט איצט א צווייטער ענדעקישער לידער, דער דעקאן פון ווארשאווער אדוואקאטען-ראט יאן נאוואדווארסקי געטון דאס זעלבע אין זאל פון לאמזשער קרייז געריכט.

געווען איז אזוי געשיכטע: אין לאמזשער קרייז געריכט איז פארגעקומען דער פראצעס געגען א חברה כוליגאנעס פון „גרויס-פוילישען לאגער", וועלכע האבען אין דעם שטעטעל ראדזילאוו ארגאניזירט א פארמעלען פאגראם אויף יודען, געשלאגען, געשטאכען און געשאסען. עס זענען געפאלען פערוואונדעטע און ווען נישט די ארטיגע פאליציי, וועלכע האט ענערגיש רעאגירט, וואלט דער פאגראם אין ראדזילאוו געהאט זעהר טרויעריגע פאלגען.

האט דער ענדעקישער אדוואקאט יאן נאוואדווארסקי פערטיידיגט די כוליגאנעס און, כדי צו איבערצייגען די ריכטער לטובת די בעשולדיגטע, אז זיי האבען געטון א „פאטריאטישע ארבייט" ניט'ן שלאגען און שעכטען יודען, — האט אדוואקאט נאוואדווארסקי אין זיין רעדע געזאגט, נישט-מעהר און נישט-ווייניגער, אז „יודען זענען שטענדיג און אומעטום געגאנגען מיט די אקופאנטען; געשטיצט די דייטשען און די באלשעוויקעס; פערקויפט פוילען און פערראטען פאלאקען" א. א. וו. אינ'ם היטלעריש-באוואטשינסקי-גייסט.

נאוואדווארסקי האט די ריכטער נישט איבערצייגט. די בעשולדיגטע האבען בעקומען זייער פערדינטע שטראף פון עטליכע יאהר תפיסה. אבער דערפאר האט די יודען-העצערישע רעדע פון דעם ענדעקישען אדוואקאט אפגעהילכט מיט א פייניכען עכא איבער גאנץ פוילען.

די „גאזעטא ווארשאווסקא" האט זיך געאיילט אפצודרוקען די רעדע פון איהר פיהרער, אבער אין די קרייזען פון די יודישע פארשטעהערשאפטען האט מען בעשלאסען גיך און ענערגיש צו רעאגירען. עס איז פשוט געשטעלט געווארען די פראגע פון אנקלאגען אין געריכט דעם אדוואקאט נאוואדווארסקי פאר זיין אונערהערטער ארויסטרעטונג און בעשולדיגען אלע יודען אין מלוכה-פעראט.

אין זאל פון דער ווארשאווער קהלה איז גערופען געווארען א גרויסע בעראטונג. עס האבען זיך בעטייליגט אלע יודישע דעפוטאטען פון אלע שאטירונגען, א רייה אנגעזעהענע אדוואקאטען, דאקטוירעס, פרנסים און כלל-טוער.

אבער, ווי מען זעהט, האט דער ענדעקישער אדוואקאט זיך נישט אויף קיין שפאס דערשראקען פאר דער ענערגישער אקציע פון די יודען געגען איהם, ווייל ער האט אין א'נ'ענדעקישער אוונד-צייטונג אפגעדרוקט אנ'עפענטליכע ערקלערונג, אין וועלכער ער לייקענט אפ אלץ, וואס איז געווען געדרוקט. ער האט פשוט ערקלערט, אז ער האט דאס אלץ, וואס מען ווארפט איהם פאר, נישט געזאגט; פערקעהרט, האט ער געשריבען, ער האט אכטונג און אנערקענונג פאר אלע, וואס האבען געקעמפט פאר פוילען א. אז. וו.

אדוואקאט יאן נאוואדווארסקי האט זיך פשוט געלעגט איבערן בענקעל און גלייכצייטיג האט ער אויך געשטעמפעלט אלס ליגנער די ענדעקישע צייטונגען אויך... זיך אליין.

די ענערגישע שטעלונג פון די יודען האט אנגעוואפען א מורא אפילו אויף דעם לידער פון די ענדעקעס, אדוו. נאוואדווארסקי.

דער איצטיגער פאל וועט זיכער אויף להבא שטיל מאכען נישט איינעם פון די ענדעקישע היטלעריסטען.

א בונטע קאליר אויף די גרויע כוואליעס

אין דעם גרויען שטראם פון דער עמיגראציע קיין ארץ-ישראל, האט זיך היינטיגע וואך אריינגעריסען א בונטע קאליר.

מיר זענען שטענדיג געוואוינט צו זעהן אויף דעם ווארשאווער וואקזאל בעת'ן אפפאהרען פון עמיגראנטען קיין ארץ-ישראל, יונגע חלוצים און אריימע יודען פון מיטעלשטאנד. אויך די בעגלייטער זענען ס'רוב יונגעלייט און מיידלעך, וועלכען מאכען אן אויפ'ן פעראן א טומעל, זינגען „התקוה", טאנצען א „הורא" און שרייען „הידד"!

די טעג זענען פון ווארשא אפגעפאהרען קיין ארץ 50 קאפיטאליסטען, אמת'ע, יודישע קאפיטאליסטען, וועלכע האבען, נאך לאנגע אונטערהאנדלונגען מיט דער אגענץ-עקזעקוטיווע און ציוניסטישען אקציאנס-קאמיטעט, בעשלאסען צו גרינדען אין ארץ-ישראל עטליכע גרויסע פאבריקען און ווארען-הייזער.

צווישען די 50 קאפיטאליסטען, וועלכע האבען מיט זיך געפיהרט גאר גרויסע קאפיטאלען, זענען געווען 12 פון דייטשלאנד. די איבעריגע 38 זענען געווען פון פוילען (פון וואנען אין פוילען האבען זיך גענומען אזש 38 יודישע גרויס-קאפיטאליסטען — בלייבט דערווייל א סוד...).

און געפאהרען זענען אט די „חלוצים" נישט אין 3-טע קלאס, נאר אין ספעציעל-רעזערווירטע 3 שלאף-וואגאנען, 1-טע קלאס. אויך די בעגלייטער האבען מיט זיך פארגעשטעלט א בעזונדערען טיפ. דאס זענען געווען עלעגאנטע דאמען אין זומערדיגע קרעטאן-פוטערס און הערין אין האַרטע הוטען אויף די „בורזשואזע" פליך-קעפ. מען האט נישט געזינגען און נישט געטאנצט, נאר רוהיג גערעדט אויף פויליש און דייטש וועגען די צוקונפטיגע געשעפטען, אפעראציעס, אימפארט און עקספארט און וועגען די באהענטע פלענער.

דאס ארויספאהרען פון די קאפיטאליסטען איז פארגעקומען שטיל, אהן רעש, כדי נישט צו רייצען דעם, אהער יענעם, די, אהער יענע...

אויף די גרויע כוואליעס פון דער ארץ-ישראל-עמיגראציע האט זיך בעוויזען פארביגקייט.

משה'לעך און רבקה'לעך פאהרען;

[illegible]

עס איז א דערפרעהענדע ערשיינונג, וואס און מיטען דעם ביטערען קרייזיס און שווערער צייט ווערט נאך איצט עפעס געטון פאר די ארימע, אומגליקליכע משה'לעך, שלמה'לעך, שרה'לעך און רבקה'לעך פון די ווארשאווער ניזקא, סטאווקי, וואלינסקא און סמאטשע, — פאר די קינדער פון דעם „ווארשאווער באלוט".

די יודישע קהלה „טאז", „צענטאס" און אנדערע אינסטיטוציעס האבען ארגאניזירט זומער-קאלאניעס פאר ארימע קינדער. די קאלאניעס זענען איינגעטיילט אין 5 סעזאנען, צו 3 און 4 וואכען א סעזאן און אויף יעדען סעזאן ווערען געשיקט צו עטליכע הונדערט קינדער.

היינטיגע וואך האט מען שוין אנגעהויבען שיקען די קליינע באטאליאנען אויף זייערע זומער-ערטער. די אקציע איז אין פוילען גאנג. און דאס איז, אפשר, איינ'ם איצטיגען מאמענט, דאס וויכטיגסטע וואס ווערט אין דעם יודישען ווארשא אויפגעטון פאזיטיוועס.

נעבעך, נעבעך, משה און אייזיק היטלער...

ווער וואלט דאס געגלויבט און ווער וואלט זיך געריכט, אז אין ווארשא געפינען זיך ביים היינטיגען טאג עטליכע יודען, וואס האבען דאס גרויסע אומגליק און די גרויסע חרפה צו הייסען... היטלער.

יא, עס איז איינגעפלאסען אין רעגירונגס-קאמיסאריאט פון א יוד משה היטלער (בפירוש: היטלער), וועלכער בעט [illegible] זיך רחמים, אז מען זאל איהם תיכף-ומיד ענדערן זיין נאמען. און טשעקאווע: דער דאזיגער יוד בעט גלייכצייטיג, אז מען זאל איהם ערלויבען זיך א נאמען-צו-געבען: הירש. עס זאל הייסען, אז אויב א „ה", טא, זאל שוין אנשטאט היטלער זיין — הירש.

אין דער ביטע צום רעגירונגס-קאמיסאריאט ווייזט דער יוד, אז ער שטעהט אויס געברענטע צרות. מען לאכט אויס איהם און מען שעלט איהם. ער האט פשוט מורא, אז די קללות פון דער גאנצער וועלט, וואס דארפען טרעפען היטלערן, זאלען, חלילה, בישט אנרייהרען אויף איהם...

און ווייטער ווייזט משה היטלער אן אין דער ביטע, אז אממייסטען ליידט זיין זוהן א שילער, וועלכער הייסט אייזיק און מען רופט איהם אין שולע: אדאלף, ריכטיגער: „אדאלף היטלער".

נו-נו, דער יוד איז אומגליקליך. עס איז ביי איהם א לעבענס-פראגע. וואס גיכער פטור צו ווערען פון דעם פערשאלטענעם נאמען.

די דייטשע רעגירונג פרובט ראטעווען די באנקראטירטע דייטשע פילם-אינדוסטריע

אינסברוק. (י.ט.א.) כדי צו ראטעווען די דייטשע פילם-אינדוסטריע, וואס האט לעצטענס געליטען גוואלדיגע פערלוסטען האט דאס דייטשע פראפאגאנדע-מיניסטעריום באשלאסען צו ערעפענען קרעדיטן אין דער הויך פון 10 מיליאן מארק. א ספעציעלע באנק, וועלכע וועט [illegible] קאפיטאל פון 200,000 מארק. זייט דעם היטלעריסטישען רעזשים און נאך דער באזייטיגונג פון די יודען פון דער פילם-אינדוסטריע, זענען די הכנסות פון די פילמען גוואלדיג געפאלען. דאס פובליקום וויל נישט זעהן קיין פילמען, כדי אנצוקוקן די היטלעריסטישע פראפאגאנדע-פילמען, וועלכע האבען נישט קיין שום ארטיסטישען ווערט און דעריבער פארשווינדען די קינא'ס אין גאנצן דייטשלאנד. אויך דער עקספארט פון די דייטשע פילמען איז גוואלדיג געפאלען.

Dr. R. Zalcwasser
CHIRURG — כירורג
ציגעל-גאס 19, טעל. 125-17
נעהמט אן פון 1-2 בייטאג און 4-7 נאכמ.

Dr. Z. RAKOWSKI
ספעציאליסט פאר
אויערן, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען
11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)
טעל. 127-81
שפרעכשטונדען פון 12-2 און פון 5-7
נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זניעשיצה ראששער 17
פון 1-11 און פון 2-3 נאכמ.

ביינאכט האבען יודען מורא צו גיין אין גאס און בייטאג צו בלייבען אליין אין הויז

(קארעספאנדענץ פון בערלין)
פון ב. שווארץ

די לאגע פון די יודען אין דייטשלאנד ווערט איצט פון טאג צו טאג ערגער. ווען מען איז אין דייטשלאנד זעהט מען עס.

קיינער אין אויסלאנד, — אפילו אין די סאמע שכניש'ע לענדער, וואס ליגען באהענט צו דייטשלאנד, — קאן נישט האבען דעם ריכטיגען בעגריף וועגען דעם, וואס עס קומט איצט באמת פאר אין דייטשלאנד. כדי צו האבען אזא בעגריף מוז מען וואוינען אין בערלין. מוז מען אראפפאהרען קיין כעמניץ, מוז מען בעזוכען אזא שטאט ווי ברעסלוי; מוז מען זעהן די דייטשע יודען פנים אל פנים.

מען האט נאך איצט אין דייטשלאנד אלץ מורא צו געהן ביינאכט אין גאס אליין, אויב מען איז א יוד. אפילו אין בערלין, — אין גרענאדיר שטראסע און אין אנדערע טיילען פון יענער געגענט, — וועט זיך א יוד נישט איינשטעלען צו געהן אין גאס איינער אליין, טאמער וועט מיט איהם עפעס פאסירען; טאמער וועט ער מיטאמאל „פערשוואונדען" ווערען.

אין צווייען און אין דרייען געהען איצט יודען אין גאס. אפילו אין דער דייטשער הויפט-שטאט. ווען עפעס פאסירען מיט איינעם, זאל לכל הפחות א צווייטער קאנען לאזען וויסען דער פאמיליע.

און אין דער פראווינץ זענען די בעכט נאך אלץ גרויליגע. יודען ציטערען דארט נאך אלץ די נעכט איבערצונעכטיגען. אונטער אייזערנע טיר און פענסטער לייגען זיי זיך נאכט איין, נאכט-אויס שלאפען אין זייערע קליידער, ציטערנדיג פאר דער לאנגער נאכט, ציטערנדיג פאר אומגעוואונשטע געסט און פאר בלוטיגע איבערפאלען.

ווער עס קאן, יענער פערלאזט זיין פערמעגען, פערלאזט זיין היים פון דורות, פערלאזט אלץ און ציהט זיך אריבער מיט דער פאמיליע אין א גרעסערער שטאט, — ציהט זיך אריבער אהין, וואו ער קאן זיך פיהלען עטוואס זיכערער, — אהין, וואו מען קען איהם נישט און וואו די נאצי-שכנים וועלען איהם נישט האלטען אויפ'ן אויג.

אבער נישט אלע קאנען עס. נישט פון אלע שטעט אין דער פראווינץ לאזט מען איצט די יודען זיך ארויסציהען. אין כעמניץ, אין ברעסלוי, אין א צאהל אנדערע שטעט מוזען איצט די יודען זיצען פונקט ווי ארעסטירטע. מען לאזט זיי פון דארט נישט ארויס. מען האלט זיי אין שרעק און אין זארג, און מען וויל פון זיי אפילו קיין קרעכץ נישט הערען.

און עס גיסט'ן אזוי-ארום איצט יודישע קהלות אין דייטשלאנד. און מען לאזט זיי אפילו קיין פיפס נישט טון. מען לאזט זיי נישט קאמוניקירען אפילו מיט בערלין, מען לאזט נישט קיינעם פון זיי קלאגען זיך פאר קיין אויסלענדישען קאנסול.

* * *

עס איז איצט אין דייטשלאנד נישטא דער מאג, וואס זאל נישט ברענגען מיט זיך ביידע עקאנאמישע פערפאלגונגען געגען יודען, ביידע שריט, געצילט נאר אויסצונעהמען ביים יודען זיין פערמעגען, זיין געלד, זיינע געשעפטען.

עס זיצען איצט כמעט אין יעדען יודישען געשעפט ספעציעל-בעשטימטע נאצי-קאמיסארען, וואס זייער אויפגאבע איז צו זעהן, אז דאס געשעפט זאל טאקע אנגעהן, אבער אז די יודישע אייגענטימער זאלען דערפון גארנישט האבען, א טירוועלשער פלאן. צו פערוואנדלען רייכע יודען איבערנאכט אין אריימע בעטלער, ווערט איצט דורכגעפיהרט דורך אלע דייטשע אפיציעלע און האלב-אפיציעלע רעגירונגס-בענק איבער'ן גאנצען לאנד. די בענק גיבען איצט נישט צו קיין יודישע געשעפטסלייט קיין שום קרעדיטען. זיי טרייבען די יודישע פירמעס צו אזא לאגע, אז זיי זאלען נישט זיין אין שטאנד צו צאהלען קיין חובות.

א יודישער געשעפטסמאן קאן נישט צאהלען זיינע חובות; בעשטימט מען א נאצי צו ליקווידירען דאס דאזיגע געשעפט. „ליקווידירען" מיינט נישט בלויז אוועקנעהמען ביי דעם יודען דיין קראם, נאר עס מיינט אויך ארויפלייגען אנ'ארעסט אויף זיין געלד אין באנק, אוועקנעהמען ביי איהם זיינע לעצטע עטליכע מארק.

נעכטען א יוד א גביר, ווערט דער דאזיגער געשעפטסמאן מיטאמאל געשטעלט פאר אזא לאגע, אז היינט האט ער נישט אפילו אויף קיין מיטאג. אלץ, וואס ער האט פערמאגט פאראיאהרען און יאהרען, איז איבערנאכט געווארען נישט זיינס, איז איבערנאכט געווארען פרעמדס; אלץ — ביז צו דער לעצטער העמד.

וואס טוען דאן אזעלכע יודען, ווען דאס אומגליק פאסירט מיט זיי? — זעלבסטמארד! פון וועהטאג און פערדרוס בעהמען זיי זיך דאס לעבען און מאכען א סוף צו זייער טראגעדיע.

אזוי זיי און אזוי אויך אנדערע יודען, — יודען אין די טויזענדער, — ביי וועמען מען האט נאך דאס פערמעגען אפיציעל נישט צוגענומען, נאר צו וועמען אין די געשעפטען מען האט איצט אריינגעזעצט נאצי-קאמיסארען, וואס פאר א יוד קאן אריינקומען אין זיין געשעפט, ווען דער פאקטישער בעלעבאס אין דעם דאזיגען געשעפט איז איצט נישט ער. נאר דער קאמיסאר, — דער קאמיסאר, וועמען מ'האט אוועקגעזעצט מיט דער אבזיכט צו צווינגען דעם אידען, אז ער זאל זיין געשעפט מוזען האלטען אפען. כדי זיינע אנגעשטעלטע זאלען נישט פערגרעסערען די ארמיי פון די ארבייטסלאזע.

די דאזיגע יודישע געשעפטסלייט, — די גרויסע פונקט אזוי גוט ווי די קלענערע, — זיי וואלטען איצט אלץ אוועקגעגעבען, אבי מען זאל זיי כאטש לאזען עטוואס אויף הוצאות און ארויסלאזען זיי קיין אויסלאנד. אבער א היבש ביסעל פון זיי לאזט מען איצט קיין אויסלאנד בכלל מעהר נישט ארויס, און יענע, וועמען עס גליקט שוין יא אפ צו קריגען אנ'אויסלענדישען פאספארט, — זיי לאזט מען קיין הוצאות מיט זיך נישט מיטנעהמען. מעהר ווי 25 דאלאר לאזט מען זיי נישט ארויספיהרען. פיהרען זיי ארויס מעהר, בעזוכט מען זיי אויף דער גרעניץ און מען ארעסטירט זיי פאר שמוגעל. מען ארעסטירט זיי און מען קאנפיסקירט זייער פערמעגען און קיינער קאן פאר זיי דאן גארנישט אויפטון.

* * *

אויב מיט א חודש צוריק זענען נאך אין דייטשלאנד געווען היבשע טויזענדער יודען, וועלכע האבען נאך געהאט דעם גלויבען, אז זאכען וועלען פאר זיי נישט זיין אזוי שרעקליך, ווען די אלגעמיינע פאליטישע לאגע אין לאנד וועט זיך נארמאליזירען, — אויב עס זענען געווען אזעלכע, וואס האבען געהאפט, אז נאך די ערשטע פאר וואכען פון שטורם און דראנג וועט דייטשלאנד ענדערען איהר פאליטיק צו איהרע יודישע בירגער, — זענען איצט מעהר אזעלכע יודען אין דייטשלאנד נישט פאראהאן.

די אלגעמיינע לאגע אין דייטשלאנד איז שוין איצט מעהר-ווייניגער אויסגעקריסטאליזירט, און די ליניע פון דער איצטיגער דייטשער רעגירונג אין בעצוג צו די יודען איז שוין איצט קלאר; עס איז א ליניע פון אבסאלוטען אויסראט, — א ליניע פון אויסראטען די יודען אהן שום רחמנות.

דערפאר איז איצט דער פעסימיזם צווישען די דייטשע יודען טיפער און שטארקער ווי אין די ערשטע טעג פון דער נאצי-מאכט. אין די ערשטע טעג פון דער נאצי-איבערקעהרעניש האבען נאך א סך געלעבט מיט האפנונגען; איצט זענען די דאזיגע האפנונגען אבסאלוט אויסגעריינען. אין די ערשטע טעג פון דער היטלער-רעגירונג האבען טויזענדער יודען נישט געוואלט אפילו קלערען פון פערלאזען דייטשלאנד; די האבען נישט געוואלט איבערלאזען זייערע הייזער, זייערע געשעפטען, זייערע פערמעגענס אויף הפקר, און זענען געווען זיכער, אז אזוי אדער אנדערש וועלען זיי ביי זייער פערמעגען בלייבען.

איצט זעהען די יודען קלאהרער, מיט יעדען טאג, אז דאס פערמעגען הערט אויף צו זיין זייערס; אז אויף א גאנץ געזעצליכען אופן בעהמט מען עס ביי זיי צו; אז נאך א טאג און נאך א טאג און זיי וועלען נישט בלויז זייער פערמעגען פערלירען, נאר אויך די מעגליכקייט צו ראטעווען דעם נפש, די מעגליכקייט ארויסצופאהרען פון דייטשלאנד.

לאזען דערפאר די דאזיגע יודען איצט איבער אלץ, וואס עס איז זיי נאך געבליבען, און אײלען זיך בעצייטענס צו דערשלאגען זיך קיין אויסלאנד. זיי לאזען איבער אלץ. — פון זייערע הייזער און געלד אין די בענק, ביז צו זייערע קישענס און קאלדרעס.

רעכט און לעבען

יורידישע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

א סעקוועסטער אלס זעלבסט-שטענדיגע אקציע

שרה ד. האט פארפיהרט אין קרייז-געריכט א תביעה געגען איהרע ברידער און שוועסטער וועגען בעשטימען איבער זייער ירושה-הויז א סעקוועסטער. די איינגעקלאגטע יורשים — טענה'ט זי — האבען פערכאפט דאס הויז און לאזען זי נישט גענייסען פון די הכנסות. אדורכגופיהרען א צעטיילונג פון ירושה - פערמעגען איז זי נישט ביכולת, ווייל צוליב די מחלוקות צווישען די יורשים קאן מען נישט שליסען די אזוי גערופענע ירושה-פראצעדור און דאס אפשטעלען די מחלוקות איז נישט אפהענגיג פון איהר.

דאס קרייז-געריכט האט ערקלערט, אז הגם אין דער ביז-אהעריגער פראקטיק איז א סעקוועסטער איבער אנ'אומבעוועגליך פערמעגען פעראָרדנט געווארען בלויז אלס פ ע ר ז י כ ע ר ו נ ג ס - מ י ט ע ל פון די שטרייטענדע אביעקטען אין א תביעה-פראצעס, פונדעסטוועגען האט עס געענדערט די טראדיציע און דעם געפאדערטען סעקוועסטער פעראָרדענט.

דאס אפעלאציע-געריכט, האלטענדיג, אז א סעקוועסטער קאן נישט אנגעווענדעט ווערען אלס זעלבסטשטענדיגע אקציע, האט דעם פסק דין פון קרייז-געריכט לויט דער אנקלאגע פון די פאר-אינטערעסירטע יורשים אפגעשאפט.

שרה האט דערלאנגט א קאסאציע אין העכסטען געריכט און דאס העכסטע געריכט האט ערקלערט, אז א סעקוועסטער איבער אנ'אומבעוועגליך גוט קען פעראָרדענט ווערען נישט בלויז אלס פערזיכערונג (זאבעזפיעטשעניע) נאר אויך אלס זעלבסטשטענדיגע אקציע. דער אורטייל פון אפעלאציע - געריכט איז דעריבער אפגעשאפט געווארען.

רעכט פון לאקאטארן אין נייע הייזער

א פריוואטער קאנטראקט, אפילו ווען ער איז פערזעהען מיט סטעמפעל-מארקען, קוים איז אויף איהם נישט פערהאן קיין גענויע דאטע (רעיענטאל בעשטעטיגט) פערפליכטעט נישט דעם נייעם הויז-ווירט.

ווי באלד דאס הויז איז איבערגעגאנגען אין רשות צום נייעם ווירט נישט אויפ'ן סמך פון א בעגייטען פערקויפס-אבמאך, נאר דורך א ליציטאציע, הערען אויף צו פערפליכטען אלע פריהערדיגע קאנטראקטען אפילו רעיענטאלע, סיידען זיי זענען איינגעטראגען געווארען און פיגורירען אויף דער היפאטעק.

פעראנטווארטליכקייט פון א פרוי פאר חובות

א פרוי, וועלכע בעשעפטיגט זיך זעלבסטשטענדיג מיט האנדעל מעג שליסען כלערליי אפמאכען און נעהמען אויף זיך פערשידענע התחייבות'ן, וואס שייך איהר געשעפט, אהן בעפולמעכטיגונג פון מאן. פאר אזא סוחרטע ווערט אבער אנערקענט א פרוי, נישט ווען זי בעטייליגט זיך אדער פיהרט דעם מאנ'ס געשעפט (אפילו אויף איהר נאמען) און אויך נישט דאן, ווען זי פערקויפט אין גאס סחורות פון מאנ'ס געשעפט, נאר ווען זי פיהרט א בעזונדערע אונטערנעהמונג, אומאפהענגיג פון מאנ'ס געשעפט.

עדות ביי וועקסעל-התחייבות'ן

פרינציפיעל זענען געגען וועקסעל-התחייבות'ן נישט דערלאזבאר קיין עדות. פונדעסטוועגען קאן דער אומשטאנד, אז דער געגעבענער בלאנקא-וועקסעל איז איבערגעגאנגען אין רשות פון בעזיצער אלס גאראנטיע פאר גענומענע חפצים אדער סחורות, יא בעוויזען ווערען דורך עדות. בכלל קאנען אין אלע פריוואט-רעכטליכע שטרייט-פאלען צוגעלאזען ווערען עדות, אויב דער געגנערישער צד איז דערויף מסכים.

פעראנטווארטליכקייט פאר א גאראנטירטען חוב

א מיטגליד האט גענומען א הלוואה אין א גמילות חסדים-קאסע, פאר וועלכער עס האבען גאראנטירט 3 פערזאן. אזוי ווי פון בעל-חוב איז די געבארגטע סומע נישט מעגליך געווען אויפצומאהנען, זענען איינגעקלאגט געווארען די זשיראנטען.

צוויי זשיראנטען האבען זייער התחייבות פאר דער הלוואה אנערקענט. דער דריטער האט אבער גע'טענה'ט, אז אזוי ווי די באנק האט אהן זיין הסכמה פראלאנגירט דעם חוב איינעגע מאל, האלט ער זיך פאר בעפרייט פון דער ערטיילטער גאראנטיע. אויפ'ן זעלבען שטאנדפונקט האבען אויך זיך געשטעלט די ערשטע צוויי געריכטס-אינסטאנצן.

דאס העכסטע געריכט האט ערקלערט, אז זשיראנטען, וועלכע גאראנטירען פאר א חוב סאלידאריש און אהן בעדינגונגען, זענען פעראנטווארטליך פאר'ן זעלבען חוב אזוי לאנג, כל-זמן ער איז נישט בעצאהלט געווארען.

דעם אומשטאנד, וואס דעם בעל - חוב זענען דורך דער צייט ערטיילט געווארען אהן פערשטענדיגונג מיט די זשיראנטען פראלאנגאציעס, שוואכט בכלל נישט אפ דורך דעם די פעראנטווארטליכקייט פון די זשיראנטען פאר א גאראנטירטען חוב.

איניגע אינטערעסאנטע רעכטליכע אויפקלערונגען

קאמבינאציע מיט טשעקן אויף פ.ק.א.

ביים צופנען זיך א קאנטא אין דער פ.ק.א. לאזט דער קליענט איבער אנ'אונטערשריפט, לויט וועלכער די דורך איהם אויסגעשטעלטע טשעקען דארפען האנארירט ווערען.

פערהאן פיל אויסשטעלער, וועלכע לאזען טשעקען אין קורס, וויסענדיג אויסגעצייכענט, אז פאר זיי וועט אין בעשטימטען טערמין קיין דעקונג נישט זיין. בכדי זיך ארויסצודרעהען פון דער דראהענדער פעראנטווארטליכקייט, ענדערען זיי קינציג דעם כאראקטער פון דער אונטערשריפט אויפ'ן אויסגעשטעלטען טשעק.

די פ.ק.א., דערהאלטענדיג א טשעק צו רעאליזירען, פערגלייכט קודם - כל די אונטערשריפט אויפ'ן פארגעשטעלטען טשעק מיט'ן פערהאנענעם אין איהר רשות מוסטער און בעמערקענדיג דעם מינדעסטען אונטערשיד, שיקט זי איהם גלייך צוריק מיט דער צושריפט, אז די אונטערשריפט שטימט נישט. די פראגע, צי ס'איז יא פערהאן אדער נישט פערהאן אויף אזא טשעק קיין דעקונג, ווערט בכלל נישט בעטראכט.

ווערען טאקע דאן די בעזיצער פון אזעלכע טשעקען געשטעלט אין א האפנונגסלאזער לאגע. א ציוויל-אקציע אונטערצונעהמען איז אין רוב פאלען צוועקלאז, צווינגען דעם בעל-דבר צו בעצאהלען דעם טשעק אונטערן דרוק פון דער געזעצליך פארגעזעהענער שטראפליכער פעראנטווארטליכקייט פאר אויסשטעלען א טשעק אהן דעקונג קענען זיי צוליב פעהלען פון פראטעסט אויך נישט.

דארף דעריבער אויפמערקזאם געמאכט ווערען די פעראינטערעסירטע פערזאנען, אז די דאזיגע זאך איז באך נישט אזוי הפקר'דיג, ווי זי שטעלט זיך אין פליג פאר. אמת פאר אויסשטעלען א טשעק אהן דעקונג קען מען טאקע אפשר נישט דעם בעטרעפענדען אויסשטעלער אין אזא פאל צוציהען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט. דערפאר ענטהאלט אבער אזא האנדלונג אלע רעכטליכע עלעמענטען פון א פשוטער אפערע. אין דער ריכטונג דארף טאקע געגען אט אזעלכע טשעקן-אויסשטעלער אונטערגענומען ווערען אנ'ענטשפרעכענדע פערפאלגונגס-אקציע.

בעאמטע און בירגער

בעליידיגען א בעאמטען בעת'ן ערפילען זיינע פליכטען איז אן א. ג. ע פ ע נ ט ל י ך פערברעכען, פאר וועלכען ס'דראהט א הארבע שטראף. צוגעצויגען צו פעראנטווארטליכקייט ווערט מען נישט, ווי פאר בעליידיגען א געוועהנליכען בירגער אויסשליסליך לויט אנ'אנקלאגע פון בע'עוולה'טען, נאר לויט דער איניציאטיוו פון דער מאכט. די בעשולדיגונג געפינט זיך נישט אין די הענד פון בע'עוולה'טען, נאר זי ווערט אונטערגעהאלטען און גענצליך איבערגענומען דורך דער מאכט. ממילא קען דא נישט זיין קיין רייד וועגען איבערבעטען, שענקען אדער צוריקציהען די אנקלאגע, ווי ס'איז דערלאזבאר ביי א.ג. פריוואטער בעשולדיגונג, פאר בעליידיגען א געוועהנליכען בירגער.

אין דער זעלבער צייט דארף מען אבער געדענקען, אז אויך אין דעם פרט גילט דער פרינציפ פון א.ג. רעכטליכער גלייכגעוויכט. פונקט אזוי, ווי דאס געזעץ טיילט אוים די רעכט פון אמטירענדען בעאמטען, פערשאנצט זיין אויטאריטעט פון די רעכט פון אנ'אנדערן בירגער, בעשווערט עס אויך זיינע פליכטען, פערהארבט די פעראנטווארטליכקייט פאר זיינע מעשים אין פערגלייך מיט די טאטען פון א געוועהנליכען בירגער.

און ווירקליך, אויב א בירגער בעליידיגט א בעאמטען ביים ערפילען זיינע פליכטען, בעגעהט ער אן א. ג. ע פ ע נ ט ל י ך פ ע ר ב ר ע כ ע ן. איז טאקע פערקעהרט אויך אזוי. וויבאלד אנ'אמטירענדער בעאמטער בעליידיגט א בירגער, ווערט די בעליידיגונג אין אזא פאל קוואליפיצירט פאר א ד י נ ס ט - פ ע ר ב ר ע כ ע ן מיט אלע רעכטליכע ריגארען און קאנסעקווענצען פון אנ'עפענטליכער בעשולדיגונג.

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער- שוואכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.
אלע ארט אנאליזען.
נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 בייטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען.

א נאכט אין א קלויסטער אין שפאניען

וואו מען האט אמאל געפייניגט יודען

(פון א רייזע איבער שפאניען)

פון ה. לאנג

דער פאקט רייסט ס'הארץ. אין שפאניען זאגען יודען תהלים פאר די יודען אין דייטשלאנד. ווי יודישע געשיכטע געהט!

בלויז איניציגע יודען אין שפאניע; שטעט און שטעטל און קיין ווייטן יודיש אין בישטא; אבער וואו יודען זענען יא דא, האבען זיי זיך פערזאמעלט, צי אין א שוהל'כעל, צי אין איינעם אין הויז, און זיי האבען געוויינט און גאט געבעטען פאר דייטשע ברידער, די קרבנות פון דער היטלער-מגפה.

ס'איז נאך געווען פריה אין אוונד, ווען איך בין אנגעקומען אין סעוויל, אין דער בעריהמטער שטאט פון דער שפאנישער פראווינץ קאסטיליע. פיר הונדערט יאהר צוריק האט די אינקוויזיציע דא אין איין נאכט אויסגעקוילעט אויף שמאלע געסלעך העכער דריי טויזענד יודען; א נאכט שפעטער האט די זעלבע אינקוויזיציע דא פערבערענט אויף א סקווער צווישען קלויסטערס, פופצעהן הונדערט יודען, פאטער'ס און זיהן, מוטער'ס און טעכטער, אלטע'ן און פינ'ע. סעוויל — איך געפין זיך אויף הייליגע ערד פאר יודען. איך האב עס געזאגט צו א סאציאליסטישען דעפוטאט אין שפאנישען פארלאמענט, וועלכער איז מיט מיר געפאהרען קיין סעוויל. דורך איהם האב איך דער-וואוסט, אז דא זענען פערהאן זיבען יודישע פאמיליעס, און ווען איך בין שפעטער געווען אין זייער געזעלשאפט, האבען זיי גער געזאגט, אז צו אוונד פריהער זענען זיי אלע געווען צוזאמען און געזאגט תהלים. פאר די אשכנז'ישע ברידער, וועלכע ווערען איצט געפלאגט. איך בין אוועק צום גרויסען סעווילער קלויסטער, צום אלטען סעווילער קאטעדראל, אויף צו פערבלייבען דארט א גאנצע נאכט, וואס צוליב דעם בין איך געקומען אין סעוויל.

נאר אין סעוויל, נאר אינ'ם אלטען גרויסען קאטעדראל, איז א נאכט פון שבת אויף זונטאג. קען מען איצט זעהן אנ'עכטע אפשפיגלונג פונ'ם שפילען, כמעט אונטער-ערדישען, אבער זעהר שאר-פען שטרייט, וואס געהט אן צווישען דער שפאנישער קלויסטער-וועלט און רעפובליק אין שפאניע, דאס האב איך געהערט אין אנדערע שפאנישע שטעט. די רעגירונג, וואס פיהרט די רעפובליק, האט ארויסגעגעבען א פעראָרדענונג, אז אין די הייליגע קריסטליכע טעג, ערב דעם קריסטליכען פסח, זאלען אויף די גאסען נישט זיין קיין רעליגיעזע פראצעסיעס. אלע יאהר, ביז דער רעפובליק, פלעגען די גאסען פון די שפאנישע שטעט אין די טעג פערוואנדעלט ווערען אין אונגעוועהנליכע רעליגיעזע דעקאראציעס. די שטאט סעוויל האט נאר געפינקעלט מיט הייליגע בילדער און הייליגע פאהנען פון גאלד און זילבער, און אפילו בריליאנטען. פון אלע דערפער פלעגט מען זיך צונויפקומען מיט די גאנצע איינענסען פון זייערע קירכעס. איצט איז דאס אפגעשטעלט גע-וואָרען, אבער פרייהייט פאר די קירכעס אנצוגעהן מיט גאטעס-דינסט, ווי זיי געפינען פאר נויטיג, איז געבליבען; האט די שפאנישע קלויסטער-וועלט זיך פערנומען דורכצופיהרען אין גרויסען סעווילער קאטעדראל דאס, וואס איז אלעמאל פאר-געקומען אויף די סעווילער גאסען, אנשטאט א פראצעסיע אין דרויסען, זאל אויף א גאנצע נאכט זיין א פייערליכקייט אינעווייניג און פאר איין טאג זאל שוין דאס זיין א פראטעסט געגען דער רעגירונג.

בין איך געפאהרען דאס בייוואוינען און דער ביי געהאט א יודישען אינטערעס.

מ'האט מיר געזאגט, אז דורך דער נאכט וועלען זיך פונאנדער-וויקלען זאכען פון שפאניעס ווייטער פערגאנגענהייט, טאקע פון די אינקוויזיציע-צייטען.

ווי אזוי און פארוואס? דאס האט אויך צו טון מיט דעם קאמף צווישען דער רעפובליק און דער קלויסטער-וועלט.

די לעצטע פאר יאהר זענען אין שפאניע פערברענט געווארען פיל מאנאסטירען. מאנכע זענען אונטער-געצונדען געווארען בעת א טומעל אין זייערע שטעט און דערפער. די רעפובליק האט גע-ראטעוועט וויכטיגע מאטעריאלען, אנטיקען, גאנצע ארכיוען אלטע און בעהאלטענע, וואס זענען געווען אין יענע מאנאסטירען, זי וויל די אריינגעבען אין מוזעאומס. דא טוט די רעפובליק אויך מיט אריכוען פון אזעלכע מאנאסטירען, וואס גיבען זיך אליין אויף, ווייל די קלויסטער-וועלט, אהן געלד פון דער רעגירונג, קען זיי מעהר נישט אויסהאלטען. אין א סך שטעט שטעלען זיך ערשט איצט אין מוזעאומס. דאס טוט די רעפובליק אויך מיט סטערע שפאניע פון די צייטען פון די קרייץ-צוגען און פון דער אינקוויזיציע. א סך פון די צונויפגעקליבענע זאכען ווערען דערוויילע געהאלטען אינ'ם סעווילער קאטעדראל, מען האט מיר אנגעוויזען, אז ביי דער פייערליכקייט דורך דער נאכט, וואס וועט זיין אזא גרויסע יעזוס-פראצעסיע, אזא פראטעסט געגען דער רעגירונג, וועלען אלע צונויפגענומענע זאכען פון די מאנאסטירען שטעהן פונאנדערגעעפענט.

איך בין געגאנגען זוכען שפורען פון אמאליגע פייניגונגען אויף יודען אין שפאניע מיט דעם גרויל פאר זיך, פון די געפייניגטע יודען איצט אין דייטשלאנד.

* * *

ס'איז געווען אומעטיג אין סעוויל, און נישט דווקא איבער דער קלויסטער-הייליגקייט, וואס האט זיך געלאזט פונאנדערוויקלען דורך דער נאכט. איך ווייס נישט ווי סעוויל איז אמאל געווען; איצט איז סעוויל אזוי ווי אנ'אפשטארבענדע שטאט, אין ביכלעך האב איך אפילו געלייענט, אז סעוויל איז די „שפאנישע פאריז", און פאר אונז, הייטיגע מענשען, האט דאך סעוויל ווירקליך א נאמען אלס א שטאט פון פריהליכקייט. סעוויל איז בעריהמט פאר די אפערעס, וואס מ'האט פון איהר ארויס-געצויגען; די אפערע „קארמען", צום ביישפיל. מ'וועט לעזן איבער דער גאנצער וועלט, וואס שפילען א ריין בלימעלעך אין די האר, טוען נאך די „קארמען-מאדע" און עס הייסט אלע מאל, אז ערשט אין סעוויל קען מען דאס זעהן. איז דאס אלע מאל געווען א לעגענדע? איצט זעהט מען עס נישט אין סעוויל. א שטאט מיט א בעפעלקערונג פון העכער צוויי הונדערט טויזענד, און דעלטען א גאס מיט פריהליכע אפקלאנגען. די הויפט-געשעפטס-גאס, איז זעהר שמאל, און גלייך פארנאכט ווערט די ווי אפגעשלאסען. פאר'האן אויף דערזעלבער גאס פינף פאליטישע קלובען, ווי זיי וואלטען זיך גע-דארפט כסדר אנקוקען איינע די אנדערע — פאר סאציאליסטען, פאר קאמוניסטען, פאר סינדיקא-ליסטען און פאר קאנסערוואטיווע און ראדיקאלע רעפובליקאנער — און אין אלע קלובען האב איך געהערט רייד און דעבאטעס טאקע איבער דעם פאר וואס סעוויל איז געווארען א טויטע שטאט. עס קומט אויס, אז זי איז א קרבן פון דער רעוואלוציע. דאס לעבען אין איהר איז אלעמאל געווען מעהר אזא אויסשפרעכץ פון אויבען-אויף, און אזוי ווי איצט איז מען אין אנ'ערנסטער צייט, און אמאליגע רייכע באלעבאטישקייטען זענען דורך דער רעוואלוציע פונאנדערגעפאלען, איז פון סעוויל איגאנצען אראפ דער גלאנץ. אין סעוויל איז דא דער „אל-קאזאר", א פאלאץ פון שפאנישע קעניגרייכען דריי יאהרהונדערטער. אלפאנזא, דער לעצטער קעניג, פלעגט אויך אהין קומען א פאר מאל דורכ'ן יאהר. צוליב דעם זענען אין סעוויל אלע מאל געווען אריס-טאקראטישע פאמיליעס, און אין שטאט איז געווען קעניגליכקייט און דאס האט געהאלטען די גאסען בעלעבט. איצט איז דער „אלקאזאר" א מוזעאום. די קעניגליכע צימער'ן זענען ליידיג. אלע הויף-מענשען, פרינצען, בארא נען, גראפען זענען אוועק. זייער'ע הייזער פוסטעווען, לעשען זיך אויך די גאסען. איז געשטאנען א גרויסע ברייטע שטאט מיט א געוועב פון סקווער'ן און שמאלע געס-לעך אין א שטילער טונקעלקייט; די גאס-לאמפען האבען קוים געלויכטען, און פון אלע זייטען האבען זיך געשאר'ט מענשען צום גרויסען קאטעדראל.

(ווייטער קומט).

היינט דער קאאפעראטיווען = טאג

ש. י. סטופניצקי.

דער קאאפעראטיווער טאג

און ווידער פייערן מיר דעם קאָאָפּעראַטיווען טאָג. אין אַ שווערער צייט, אין אַ געדריקטער שטי־מונג קומט אונז היינט אויס צו פייערן דעם טאָג. גרויס איז דער חורבן אין דער וועלט, גרויס איז דער חורבן אויף דער יודישער גאַס און גרויס איז אויך דער חורבן אין דער יודישער קאָאָפּעראַ־טיווער בעוועגונג. אין פערגלייך מיט די פאַריגע יאָהרען פעהלען היינט אין אונזערע רייהען פיל אינסטיטוציעס, עס פעהלען פיל בעדייטענדע טוער. דער גרויסער שטורם, וואָס האָט זיך דורכגעטראָגען איבער דער וועלט, האָט אויך נישט געשאַנעוועט די יודישע קאָאָפּעראַציע; פיל מעכטיגע בוימער, וואָס מיר האָבען זיי געהאַלטען פאַר דעמבעס, זענען געפאַלען און עס איז דאָ שוואַכע האָפנונג זיי זאָלען זיך צוריק דערהייבען און זיך שטעלען אויף די פיס.

פונדעסטוועגען איז נאָך נישטאָ קיין גרונט זיך מיאש צו זיין. אין פערגלייך מיט אַנדערע, עהנ־ליכע אָרגאַניזאַציעס ביי די אומות העולם איז נאָך די יודישע קאָאָפּעראַציע אַרויס מיט רעלאַטיוו גאַנצע ביינער פון דעם קריזיס. די קאָאָפּעראַציע איז געווען און איז געבליבען די שטאַרקסטע ווירט שאַפטליכע אָרגאַניזאַציע, וואָס מיר פערמאָגען. עס איז דאַרום אונזער חוב צו זעהן דערהאַלטען די פּאָזיציע, איהר שטאַרקען און זעהן אויסמיידען אויף להבא די פעהלער־ען, וואָס זענען בעגאַנגען געוואָ־רען.

דער היינטיגער קאָאָפּעראַטיווער טאָג דאַרף זיין אַ מין יום־הדין פאַר די קאָאָפּעראַטיווע טוער. אין דעם טאָג דאַרפען מיר וואַרפען אַ בליק אויף דער פערגאַנגענהייט, אויפ'ן וועג, וואָס מיר זענען געגאַנגען און אָנצייכענען די ליניע פאַר דער צו־קונפט.

די קאָאָפּעראַציע בעדייטעט — אין תוך גענו־מען — אַ נייעם קוק אויף דער וועלט, ביי'עם קוק אויף די בעציהונגען צווישען אַרבייט און קאַפּיטאַל. אָבער דאָס איז אַנ'ענין פון אַ ווייטער צוקונפט. פאַר דער נאָהענטער אַלטעגליכער אַרבייט בעדיי־טעט די קאָאָפּעראַציע די געגענזייטיגע הילף. די זעלבסטהילף פון קליינעם מענשען אין זיין טאָג־טעגליכער ברויט. די אַרבייט מוז דעריום זיין אַ בעשיי־דענע; מען מוז שטרעבען מיט די קלענסטע מיטלען צו דערגרייכען דעם גרעסטען דערפאָלג. דער עיקר אָבער מוז אָנגעווענדעט ווערען אין דער ברייטס־טער מאָס דער פּרינציפּ פון זעלבסטהילף, ד. ה. מען זאָל גוי ווייט מעגליך אַליין טון די נויטיגע אַרבייט; וואָס ווייניגער אָנקומען צו דריטיגער הילף, וועלכע קאָסט טייער און גראָבט אונטער דעם יסוד, אויף וועלכען די קאָאָפּעראַציע איז געבויט.

אין דעם פּרט האָבען פיל פון אונז שטאַרק געזינדיגט, מען האָט פערגעסען, אַז מען דאַרף זאָר גען פאַר זעלבסטהילף און מען האָט זיך צו פיל פערלאָזען אויף דער הילף, וואָס וועט קומען פון דרויסען; מען האָט אַלץ געוואַרט און צום טייל אויך גערעכענט אויף דער הילף, וואָס דער „רייכער פעטער" וועט געבען. מען האָט אָבער עובר געווען אויפ'ן געבאָט פון זעלבסטהילף אויך אין אַנדערע בעציהונג: מען איז צו פיל אָנגעקומען צו פרעמדער הילף.

די יודישע קאָאָפּעראַציע האָט געזינדיגט און זי איז אויך געשטראָפט געוואָרען. היינט אין דעם קאָאָפּעראַטיווען טאָג מעגען מיר עס דערמאָהנען און זיך מתודה זיין. נאָך איז נישט אַלץ פערלוירען. אדרבה — אין פערגלייך מיט'ן חורבן אין דער וועלט, אין פערגלייך מיט'ן חורבן אין עהנליכע אינ־סטיטוציעס אין לאַנד, האָט די יודישע קאָאָפּעראַציע אַרויסגעוויזען בכלל אַ גרויסען איבערליכען מאָראַ־לישען כוח; מיר זענען געבראָכען, אָבער נישט צו־בראָכען.

און היינט אין „קאָאָפּעראַטיווען טאָג" מוזען מיר זעהן אַרויסרייסען דאָס ווילד־פלייש, וואָס איז אָנגעוואַקסען אויף אונזער קערפּער. מיר מוזען זעהן בעקעמפען די פּריוואַטע אינטערעסען, וועלכע האָבען זיך אויפגעבויט אויף אונזערע חורבות. אויף די חורבות פון יודישען דלות און וואָס שטע־לען מיט זיך פאָר אַ געזעלשאַפטליכע סכנה; מיר מוזען פערטרייבען דעם יאוש און אָפּהענגיגקייט וואָס האָט אַרומגעכאַפּט אַ טייל דווקא פון די בעס־טערע, עהרליכע עסקנים; מיר מוזען זיי צוריק רופען צו דער אַרבייט און צום אויפבוי פון דער קאָאָפּעראַציע. דער „קאָאָפּעראַטיווער טאָג" טרעפט אונז אין אַ געדריקטער שטימונג; מיר האָבען פאַר דער לעצטער צייט פיל פערלוירען. אָבער נישט אַלץ פערלוירען. הונדערטער קאָאָפּעראַטיווען שטעהן נאָך אויף אייגענע פיס און טוען זעהר נוצליכע אַרבייט מיט מסירת נפש פאַר דער פאָלקס־זאַך. זאָ־לען זיי אונז אַלעמען דינען פאַר אַ מוסטער און אַלס סימבאָל פון דער געזונטער, אומבעזיגבאַרער אידעע פון זעלבסטהילף, און לאָמיר אונז העל־פען געגענזייטיג. וועלען אונז ממילא אויך אַנדערע קומען צו הילף.

צום קאאפעראטיוון-טאג 1933

(אויפרוף)

דעם 11־טען יוני וועלען די קאָאָפּעראַטאָרען פון פּוילען, צוזאַמען מיט די צענדליגער מיליאָנען קאָאָפּעראַטאָרען פון גאַר דער וועלט, פייערן דעם טראַדיציאָנעלען קאָאָפּעראַטיווען־טאָג.

שווער איז דער מצב פון דער פאָלקס־ווירט שאַפט אין דער גאַנצער וועלט. דער דויערנדיגער קריזיס האָט חרוב געמאַכט וויכטיגע פּאָזיציעס און פעראָרימט גרויסע מאַסען מענשען. פערשטאַרקענדיג מיט יעדער טאָג די מחנות אַרבייטסלאָזע און ברויט־לאָזע. די קאָאָפּעראַטאָרען האָבען אַפילו אין דער איצטיגער שווערער צייט נישט פערלוירען זייער גלויבען אין דעם כוח פון דער קאָאָפּעראַטיווער אי־דעע. זיי גלויבען פעסט אַז דורך קאָאָפּעראַציע וועט ז זיך די וועלט בעפרייען פון דער פיין, וואָס האָט זי בעהערשט נאָך דער מלחמה. אַז דורך קאָאָפּעראַציע וועט ווערען אויסגעבויט אַ נייע לעבען און אַ נייע אָרדנונג, אַז דורך אַ געמיינזאַמען ווילען און פער אייניגטע אָנשטרענגונגען וועט די קאָאָפּעראַציע שאַ פען אַ נייעם גערעכטען ווירטשאַפטליכען סיסטעם.

פאַר דער יודישער קאָאָפּעראַציע פאַלט אויס דער היי־יאָהריגער קאָאָפּעראַטיווער טאָג אין אַ זעהר שווערער שעה. ספּעציעל שווער איז די לאַגע פון דער יודישער בעפעלקערונג, ווייל די יודישע מאַ־סען וועלכע זענען געגען זייער ווילען אָנגעוויזען אויף בעגרענעצטע קוואַלען פון אַרבייט און פער־דינסט, זענען דורך דעם ווירטשאַפטליכען קריזיס צום שטאַרקסטען געטראָפען געוואָרען.

אָבער דווקאָ אין דער דאָזיגער שווערער צייט זעהט מען בולט, ווי גרויס און לעבענסוויכטיג עס זענען די אויפגאַבען פון דער יודישער קאָאָפּעראַציע.

דער יודישער הענדלער, דער יודישער בעל־מלאכה און אַרבייטענדיגער מענש איז אין זיינע ווירטשאַפטליכע נויטען אָנגעוויזען אויסשליסליך אויף זיינע אייגענע כוחות די הילף פון דרויסען האָט זיך אויסגעשעפּט, און נאָר דורך אייגענער אָנשטרענ־גונג, דורך געמיינזאַמע בעמיהונגען קאָן ער געפינען מיטלען דורכצוהאַלטען די שווערע צייט, — און דאָס קאָן דערגרייכט ווערען נאָר דורך אַ שטאַרק פונאַנדערגעבויטער נעץ פון קאָאָפּעראַטיווע איבּ־סטיטוציעס.

עס איז אונזער חוב צו שטאַרקען ביי אַלע עהרליכע טוער די איבערצייגונג, אַז די יודישע קאָאָפּעראַציע איז בערופען צו דערפילען וויכטיגע אויפגאַבען אין יודישען ווירטשאַפטליכען לעבען. און אַז פון זייער אָפּפערווילליגקייט איז אָפּהענגיג די שטאַנדהאַפטיגקייט פון דער קאָאָפּעראַטיווער בעווע־גונג, איהר ווייטערדיגער וואוקס און ענטוויקלונג.

אין קאָאָפּעראַטיווען טאָג דאַרף די אידעע פון דער יודישער קאָאָפּעראַציע אַריינדרינגען אין די ברייטסטע קרייזען פון דער בעפעלקערונג. אין דעם קאָאָפּעראַטיווען טאָג דאַרף מען דערמאָהנען אונזערע טוער, אַז מ'טאָר זיך נישט בעגנוגענען מיט איינ־צעלנע פאָרמען פון קאָאָפּעראַציע, אַז די קאָאָפּעראַ טיווע אָרגאַניזאַציע דאַרף אַרומנעהמען אַלע גע־ביטען פון ווירטשאַפטליכען לעבען, אַז אומעטום, וואו עס איז נישט ווירקזאַם די אָנשטרענגונג פון דעם יחיד, מוז קומען די בשותפותדיגע טעטיגקייט אין דער פאָרם פון קאָאָפּעראַציע.

צום ערשטען מאָל, זינט עס ווערט אין פּוילען געפייערט דער קאָאָפּעראַטיווער טאָג, טרעט אַרויס די יודישע קאָאָפּעראַציע געאייניגט און קאָנסאָלידירט, די צענטרען פון דער יודישער קאָאָפּעראַטיווער בעוועגונג האָבען זיך פערשטענדיגט וועגען זייערע געמיינזאַמע אויפגאַבען, און דאָס ליגט אויף אונז אַרויף אַ פליכט און גיט אונז אַ מעגליכקייט צו רופען אויך די מאַסען קאָאָפּעראַטאָרען אויף די ערטער צו געגענזייטיגער פערשטענדיגונג און קאָנסאָלי־דירונג פון די קרעפטען.

זאָל דורך געמיינזאַמער און עהרליכער אַרבייט אויפגעריכט ווערען דער צוטרוי צו דער יודישער קאָאָפּעראַציע, און זאָל די געאייניגטע יודישע קאָ־אָפּעראַציע ווערען דער אינסטרומענט צום אויפריכ־טען די יודישע פאָלקס־ווירטשאַפט.

אין טאָג פון קאָאָפּעראַטיווען יום־טוב רופען מיר די יודישע מאַסען צו געמיינזאַמער אָנשטרענ־גונג אונטער דער קאָאָפּעראַטיווער פאָהן, די קאָ־אָפּעראַטיווע טוער רופען מיר צו מוט און אויס־דויער, די יודישע געזעלשאַפט רופען מיר, זי זאָל אָפּגעבען איהרע בעסטע קרעפטען פאַר דעם ווייטער־דיגען אויפבוי פון דער יודישער קאָאָפּעראַציע, מיר רופען אַלעמען צו עהרליכער קאָאָפּעראַטיווער אַרבייט מיט דעם אומערשיטערליכען גלויבען אין אַ בעסערען מאָרגען פאַר'ן יודישען פאָלק בכלל און פאַר דער יודישער קאָאָפּעראַציע בפרט.

פערבאנד פון די יודישע קאאפעראטיווע געזעלשאפטן אין פוילן
אלגעמיינער קאאפעראטיווער פערבאנד (לעמבערג)
פערבאנד פון יודישע סוחרישע קאאפעראטיווע געזעלשאפטן אין פוילן

די וויכטיגסטע אויפגאבע

יאָהר־יעהרליך פייערט מען דעם „קאָאָפּעראַ־טיווען־טאָג" „אין דער גאַנצער וועלט, ווי אויך ביי אונז אין פּוילען. לויט'ן בעשלוס פון די פיהרענדיגע אָרגאַנען איז דער „קאָאָפּעראַטיווען טאָג" בעשטימט געוואָרען אויף היינט דעם 11 יוני.

אַ דאַנק דעם „קאָאָפּעראַטיווען טאָג" ערשיי־נען איין מאָל יעהרליך אין דער טעגליכער יודי־שער פּרעסע פערשידענע אַרטיקלען און נאָטיצען וועגען דער וויכטיגקייט פאַר די יודישע מאַסען פון דער קאָאָפּעראַטיווער בעוועגונג, די יודישע־טעג־ליכע פּרעסע, וועלכע שפּיגעלט אָפּ דעם גאַנצען יו־דישען געזעלשאַפטליכען לעבען, פעראינטערעסירט זיך אויך מיט דער פערשפּרייטונג פון דער קאָאָ־פּעראַטיווער אידעע צווישען די ברייטע מאַסען פון יודישען פאָלק.

די קאָאָפּעראַטיווע בעוועגונג איז אַ בעוועגונג, וועלכע שטרעבט איבערצובויען דעם גאַנצען מענשליכען לעבען אויף אַנדערע געזונטע און גע־רעכטליכע יסודות. פאַר די יודישע מאַסען איז די ענטוויקלונג פון דער קאָאָפּעראַטיווער בעוועגונג אַ לעבענס־פראַגע און דווקא אין איצטיגען מאָמענט, אין מאָמענט פון ווירטשאַפטליכען קריזיס, ווען די יודען פערלירען זייערע מאַטעריעלע עקזיסטענצען, און געהען אַרויס מיט'ן שטעקען אין גאַס זוכען פרנסה פון דער „לופט".

צו די עלעמענטען פון יודישען פאָלק, צו די ברייטע מאַסען, וועלכע זענען שוין גענוג רואיי־ניערט, מוזען קומען די קאָאָפּעראַטיווען און פער־שפּרייטען דעם קאָאָפּעראַטיווען פּראָבלעם, די קאָ־אָפּעראַציע קען זיי ברענגען אַנ'ערלייכטערונג אין ז ווייער לעבענס־קאַמף.

אָרגאַניזירען די יודישע מאַסען אונטערן קאָאָפּע־ראַטיווען־פאָהן — דאָס איז די ערשטע און וויכטיג־סטע אויפגאַבע פון דער קאָאָפּעראַטיווער בעוועגונג ביי אונז יודען.

די יודישע קאָאָפּעראַטיווע בעוועגונג אין פּוי־לען, וועלכע איז אָרגאַניזירט אין דריי רעוויזיאָנס־פערבאַנדען און ציילט צעהנדליגע טויזענדער מיט־גלידער, איז דער בעסטער בעוויז, אַז די קאָאָפּעראַ־טיווע אידעע פערשפּרייט זיך צווישען די יודישע מאַסען. מען מוז ווייטער אינטענסיוו אַרבייטען. און די אָרגאַניזירונג פון די יודישע מאַסען קען ווערען אין דער צוקונפט אַ דערגרייכבאַרער פאַקט.

אין וואַרשאָ איז שוין געגרינדעט געוואָרען אַ צענטראַלע פון די יודישע רעוויזיאָנס־פערבאַנדען. די יודישע קאָאָפּעראַטיווע בעוועגונג האָט זיך אָר־גאַניזירט אויסערליך, יעצט מוז מען זיך אָרגאַני־זירען אינערליך. מען מוז שאַפען אַ אָרגאַניזירטע אַרמעע פון יודישע קאָאָפּעראַטאָרען אויף די ערטער וועלכע וועלען מיטהעלפען צו דער אָרגאַניזירונג פון די יודישע מאַסען אונטער'ן קאָאָפּעראַטיווען פאָן.

אַלע אונטער'ן פאָן פון דער קאָאָפּעראַציע! דורך דער קאָאָפּעראַציע צו אַ בעסערע צוקונפט!

יוסף בן-אורי.

* * *

היינט ווערט אויך אין לאָדז געפייערט דער קאָאָפּעראַטיווען־טאָג. די פייערונגען האָבען זיך שוין אָנגעהויבען נעכטען און היינט וועלע זוויטער פאַר קומען אַ גאַנצע רייה פעראַנשטאַלטונגען און אימ־פּרעזעס.

צו דער אויפפרישונג פון בלוט

טרינקט עטליכע טעג דורכאַנאַנד פריהמאָרגענס אַ גלאַז נאַטירליך ביטערוואַסער

Franciszka Józefa

עמפּפעהלט פון דאָקטוירים.

צו משה קוסעוויצקי'ס קאנצערט אין העלענאוו

דינסטאָג דעם 13 יוני קומט פאָר אין „העלענאָוו" דער לאַנג ערוואַרטעטער קאָנצערט פון וועלט־בעריהמטען אויבער־קאַנטאָר משה קוסעוויצקי, וואו דער קינסטלער וועט אויספיהרען די גייסטסטע קאָמפּאָזיציעס פון זיין רייכען רעפּערטואַר. דער קאָנצערט האָט ווי תמיד, אַרויסגערופען ביים לאָדזער עולם אַ גרויסע פעראינטערעסירונג.

די אויסשטעלונג פון א. מערזער אין „וויזא"

די אויסשטעלונג פון קינסטלער אריה מער־זער דערנעהנטערט זיך צום סוף. שוין ד. 18 ווערט די אויסשטעלונג געשלאָסען.

עס איז דעריבער צו האָפען, אַז אַלע וואָס האָבען נאָך נישט געהאַט די מעגליכקייט צו בע־זוכען די אינטערעסאַנטע אויסשטעלונג, וועלען עס טון די נאָהענטסטע טעג און נישט אדורכלאָזען די געלעגענהייט איידער דער קינסטלער פאָהרט צוריק קיין פּאַריז.

גאסטשפילן פון לוסי און מישא גערמאן אין „סקאלא"

היינט זונטאָג 12 פאַרמיטאָג קומט אַ ספּעצ־ציעלע פאַרמאָרגען־פאָרשטעלונג פאַר די ברייטע מאַסען און אַרבייטער־אינטעליגענץ און 9 אָוונט ווערט געשפּילט די שטאַרק אויסגענומענע לעצטע פּיעסע „אַזוי איז דאָס לעבען"... מיט די אַמעריקאַנער געסט לוסי און מישאַ גערמאַן און די הויפּטראָלען.

נעכטיגע טרוימען — היינטיגע ווירקליכקייט

וויפיל מאָל האָט מען פאַנטאַזירט וועגען אַ ים־רייזע צו זעהן מיט די אייגענע אויגען די פּאַנאָראַמע פון די ים־כוואַליעס און די ווייטע האָ־ריזאָנטען, אָבער איצט איז עס שוין אויס טרוים. יעדער איינער האָט שוין די מעגליכקייט אַליין איבערצולעבען די אַלע איינדריקען פאַר גאָר ווי־ניג געלד. אין לויפענדען יאָהר אָרדענט איין די ים־ליגע גדיניע—אַמעריקאַ פערשידענע אויספלוגען אין דער שווייץ, נאָרוועגען, פראַנקרייך, ענגלאַנד א. אַ. וו. די אויספלוגען קומען פאָר אין די חדשים יולי—אויגוסט. ס'איז ווינשענסווערט, מ'זאָל פריהער זיך צו רעזערווירען בעקוועמע פּלעצער. מ'דאַרף נישט האָבען קיין שום וויזעס און אויסלענדישע פּעסער. אָהן שטערונגען קען מען זיך לאָזען אין דער ווייטער וועלט אַריין.

נעכטיגע רינג-קאמפען אין ציר

פרייטאָג האָבען געקעמפט פאָלגענדע פּאָר:

דער באָקס־מעטש גראָס—מיאַזיא, האָט זיך געענדיגט מיט אַ זיג פון יודישען באָקסער גראָס (לעמבערג), אין דער 2 רונדע. 2) קרויזער האָט בעזיגט אין דער 18 מינוט גראַמאָווין, 3) שטעקער — טשאַיאַ, בלייבט אונענטשידען. 4) גראַבאָווסקי— קוואַריאַני בלייבט אָהן רעזולטאַט. 5) גאַרקאָוויענ־קאָ בעזיגט שטשעדבינסקין אין דער 3 מינוט־

נעכטיגע רעזולטאטען:

אין דער ערשטער פאָר האָבען געקעמפט: גראָמאָוו—טשאַיאַ, ביידע קעמפען זעהר ברוטאַל און אין דער 10 מינוט בעזיגט טשאַיאַ זיין געגנער, די צווייטע פּאָר קעמפען :קעהלער—גאַמאַלאַ, אין דער 2 מינוט בעזיגט, קעהלער זיין געגנער דורך אַ דאָפּעל־נעלסאָן, דער קאַמף שטעקער—קוואַריאַני בלייבט אונענטשידען, די סענסאַציע פון ציר איז היינט געווען דער דעצידירענדער קאַמף קרויזער— גראַבאָווסקי, דער יודישער גיבור נייוט זיין שטאַר־קייט און טעכניק, דאַגעגען גראַבאָווסקי קעמפט מיט דער פויסט, אַזוי אַז קרויזער איז געצוואונגען איבער־צורייסען דעם קאַמף און ערקלערט אַז ער איז אַ קלאַסישער אַטלעט און נישט קיין באָקסער, די סימ פּאַטיע פון פּובליקום איז פאַר קרויזערן. דער קאַמף ווערט איבערגעריסען און דער נישט־פערענדיגטער זיג ווערט אָנערקענט גראַבאָווסקין. אין דער לעצטער פּאָר בעזיגט ביעלעוויטש פּראָהאַסקאַ'ן אין דער 7־טער מינוט.

היינט קעמפע;

היינט קומט פאָר אַ באָקס־קאַמף צווישען דעם יודישען באָקסער גראָס, (פון חשמונאי) מיט דעם געוועזענעם מייסטער פון וואַרשאָיער לעגיאַ (אויף דעם לעצטענס פעילאַנג) אויף 6 רונדען, 2) שטע קער—קאַוואַן (דעצ.), 3) קרויזער—גאַרקאָוויענקאָ, 4) טשאַיאַ — סינקאָווסקי, 5) פּראָהאַסקאַ—גראָמאָוו (דעצידירענד).

אין די שטאטישע טעאטערס

שטאָטיש טעאַטער : „מעדלעך אין מונדירען'

זומער טעאַטער : „עדיסאָן אָדער אַלקאָפאָנע" אין סטאַשיץ פּאַרק.

פּאָפּולאַרני טעאַטער : „דער רייץ פון מונדיר".

מעלדונגען

רעגיסטראַציע פון פאַכמענער פאַר ארץ־ישראל. קוואַליפיצירטע אַרבייטער פון אַלע פאַכען אין עלטער פון 26 ביז 34 יאָהר, וועלכע האָבען בדעה צו בעזעצען זיך אין ארץ־ישראל, קענען זיך רעגיסטרירען אין סעקרעטאַריאַט פון „פּועלי ציון" פּיעט־ריקאָווער 83 טעגליך פון 12—2 פאַרמיטאָג.

בעזה"י.

הער המשך פון די בחינות אין „חורב" ציגעל־גאַס 16.

היינט זונטאָג אַ גאַנצען טאָג — די בחינות פון מחלקה ה' און ו', מאָנטאָג די בחינה פון מחלקה ד'. די בחינות ווערען געפיהרט דורכ'ן נשיא פון פּעדאַגאָגישען ראַט הרב הגאון ר' שלמה גרודזענסקי שליט"א (זאַגערזשער רב). ביי דער בעטייליגונג פון לאָדזער ראַבינאַט און בעוואוסטע תלמידי חכמים. איינגעלאַדען פאַר עלטערען און איינ־געלאַדענע געסט.

7־קלאסיגעס מוסטערהאפט
חדר „תורה ודת"
פלאץ וואלבאשטשי 6 (ניי־שטאט)
אונטער דער לייטונג און מיטארבייט פון בעוואוסטען פעדאגאג ר׳ יחיאל דוד ראזענפעלד, געוועזענער מנהל פון חדר „יסודי התורה השני" (לאדז), לאנגיעהריגער מיטארבייטער פון די חדרים „עץ חיים" (קויל), יסודי התורה" ו„בית יעקב (סלובאצא)
נייע תלמידים ווערען אנגענומען אין אלע מחלקות ווי אויך אין גן־ילדים (פרעבעל־ שולע).

ווערקשטעל שירמס פון —
אונ שפאציר־שטעקענס
ס. פייגענבוים
לאדז, נארוטאוויטשא 19
עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע דאמען־ און מענער־שירמס און שטעקענס צו קאנקורענץ־פרייזען. נעהמט אן אלערליי רעפאראטורען פון שירמס און שטעקענס.

נייעס פאר סטענאטיפיסטקעס!
פאטענט. אויטאמאטישער אפאראט צום גלייכען אריינלעגען קאלקעס מיט אפשריפטען „Collector", די גרעסטע שפאר־זאמקייט אין דער ארבייט. פרייז 50 זל. דאס דעמאנסטרירען אויפ׳ן ארט. לאגער פון שרייב און רעכען־מאשינען.
רעפעראטור־ווערקשטעלע
Adolf Goldberg, Piotrkowska 91, tel. 137-54

שיטלעז
מיט פאריזער שרינגדן אויך אנדולאציע און מאניקור ביי קערש, סקווערא 15

ד״ר פענסיאנאט ווינער
גלאוונא
ניי־ אטוואצק
ווילע ה׳ שאראדזקי אין געעפענט
עמפפעהלט: זוניגע צימערן אין אלסען טרוקענעם סאסנאווען וואלד. ג. שמאקע קוך, אויך פערלאנג דיעטישע. ביליגע פרייזען. פאר קינדער אונטער זארגפעלטיגער אויפזיכט פון א לעהרערין. ראריא־פלאושע. צו ערפאהרען אויפ׳ן ארט און לאדז, פילסודסקיעגא 27 ביי חיינער. שרייבט: גלאוונא (ביי לאחויטש) נא־אטוואצק פענסיאנאט הינער.
3035

חער סוזיל פאהרזקיין
ארץ ישראל
נאר האט נישט קיין מאטעריעלע מעגליכקייטען, און אזוי ווי איך א יונגערמאן האב א געוויסע סומע געלד, וואס קאן לאנגען פאר 2 פערזאן, זוך איך א פערזאן, וואס בעזיצט א סערטיפיקאט אדער קען בעקומען א סערטיפיקאט. אפערטען אונטער „B. Ch." אין אדמיניסטראציע. 3112

פערקויפער אויף ראטעס
א געזיכערטע עקזיסטענץ ביז 1000 זל. מאנאטליך. אינפארמאציעס ערטיילט:
T·wo Bankowe w Grodnie, Hoovera 9.

ד״ר מעד.
ש. גרינבלאט
אינערליכע קראנקהייטען
האט זיך איבערגעצויגען אויף לימאנאווסקיעגא (אלעקסאנדער) 28
טעל. 228-60 ,ZZ00

וויכטיג פאר פרויען!!
איך בעזיץ א שעהנעם אויסוואהל פון פערשידענע דאמען־שלאפראק און פיזשאמעס פון דער נייעסטער מאדע. צו בעקומען ביליג פיעטריקאווער 44, לינקע אפיצינע, 1־טער שטאק. נעהם אויך אן אנפארטרויטע סחורה צו מאכען שלאפראק צום פרייז פון 3 זל., פיזשאמעס צו 5 ז״.

LABORATORJUM
Chemiczno-Bakterjologiczne
Inż. Ch.em. F. SZAC
ul. Piotrkowska 37, tel. 230-85
Wszelkie analizy przemysłowe: wody, mydła, oleiny, artykułów spożywczych i t. d.
Ceny zniżone

אנגיעהריגער
מיליטער־בעאמטער
ערטיילט אייך עצות און אנווייזונגען פאר צוריקגעקומענע פון אויסלאנד וועלכע האבען צוליב וועלכע עס איז סיבות נישט דורכגעמאכט דאס מיליטער־דינסט. :־: ספעציאליסט אין שרייבען פון ביטעס פאר
אייבציגע שפילזערס
ב. מאן פיעטריקאווער 10

לעבער אויף דער מאשין
ווערען אנגענומען אויסצונייען ביי
ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

קריינע אנאנסען
1 זלאטי אנ׳אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

מעדכען־גימנאזיום
מיט פולע רעכט פון רעגירונגס־גימנאזיום
(קאטעגאריע A)
און פריוואטע אלגעמיינע שולע פון
מאריע האכשטיין
23 וואולטשאנסקא 23.
דאס איינשרייבען פון נייע שילערינס קומט פאר טעגליך (חוץ שבת) פון 9 ביז 2 און פון 5 ביז 7.

Dr. S. KANTOR
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראנקהייטען
וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעהמט אן פון 8—2 נאכמ. און 4—9 אוונד. ווגנטאג און יום־טוב פון 8—2 נאכמ.

דורך 24 שעה
גיט ארויס די גארדעראבע און וועש קאמפלעט אויסגעפערטיגט
Pośpieszna Parowo-Elektryczna CHEMICZNA PRALNIA i FARBIARNIA
„Błyskawica"
Sp. z ogr. odp.
צענטראלע — 9 אנראדאווא 9
טעל. 236-81
פיליעס: 44 פיעטריקאווער 44
היליגסקיעגא 246.
נידריגסטע פרייזען!
בעם: שנעלע־רעפאראטורען אויפן ארט

זיכערע הילף און א רפואה!
אהן אפעראציע, אהן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט־פארגיפטונג פאר קראנקע אויף ברוכען, פאר מענער, פרויען און קינדער, פערשידענע קאליקעס אין גוף, פאר הויקערס און פיס.

פערלאזט נישט די קראנקהייט, ווייל דער ווינקעל־ברוך ווערט גרויס ווי א מענש׳ן קאפ, און עס פאלט אראפ אין דעם פיס איז דער קראנקער אין א גרויסער סכנה, דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעלע גומענע הייל־באנדאזשען בעזונדערע; זיכער דעם שטערסטען ברוך, אויך פאר הויקערס, לייזונגען ספעציעלע הייל־גארטעפן און אפאראטען פאר פער קרומע פיס און פלאטפיס, ווי אויך קונסטליכע גומענע פיס.
עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוונט.

איינציגע ארטאפעדישע הייל־אנשטאלט
Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.
בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אומבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס־פראפעסארען: פראפ. ד״ר באראנטש, פראפ. ד״ר י. מארישלער, פראפ. דר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען־קאסע.
דאנקזאגונג.
איך דריק אויס מיין בעסטען דאנק דעם ה׳ ד״ר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, פאר בעפרייען מיך פון א געפאהר, וואס האט מיך געדראהט פון א ברוך־קראנקהייט, אויף וועלכער ס׳האט געליטען א סך יאהרען.
Arwil Dresler, Łódź, ul. Wschodnia 4, II p.

הויז און פערקויף
2 8־ער שטריקמאשינען 70־ער גראסער, אין בעסטען צושטאנד צו פערקויפען. צו ערקונדיגען ביי יאבלאנעק, שרודמיעסקא 4, וו. 15.
3115

א פאבריק פון סאדא־וואסער איז פון זאפארט צו פערקויפען צוליב אברייזע קיין פאלעסטינא. צו ערפאהרען זשגאווסקא 74, אין דער פאבריק.
3125

50 גראשען א טאג גרויסע פאמפאנעס, בעקומט מען נאר ביי הערשקאוויטש, אלעקסאנדריסקא 10 (מרדכי גבאי׳ס) ווי אויך שנורקעס מיט קוואסטלעך צו שפילהויזען.

Mieszkanie 3-pokojowe, 6-pokojowe, lokale parterowe na fabryczkę, garaż, suche piwnice do wynajęcia Południowa 28. 3119

פרייע פאסטענס
כ׳זוך א קוואליפיצירטע אבערלאקיערין, און א מיידעל צו שטוב־ארבייט ביי פעטער, זאכאדניא 19.

ראקאלעז
צו פערמיטען איינצעלנע שטיבען אויף פראנציסקאנער גאס. צו ערפאהרען אויף פאמארסקא 35, ביי א. צוקערמאן.

א האנד־נייהערין און א לערן־מעדעל צו דאמען־וועש קענען זיך מעלדען פיעטריקאווער 115, ח. 7.
3124

צו פערמיטען זאפארט 1 צימער און קוך 2־טען שטאק, קילינסקי 116. ערפאהרען ביי ווירזינסקי.
3126

Kucharka do pensjonatu poszukiwana, Wólczańska 23. Dozorca wskaże. 3118

צו פערדינגען א פראנטאווע שטוב מיט א באלקאן אויף פאמארסקא 20. צו ערפאהרען אלעקסאנדריסקא נומער 18 ראפאפארט.
3117

ס׳ווערט געזוכט א קוואליפיצירטע נייהערין צו זומער־טריקא־וועש. צו ערפאהרען מאטארסקא (פייפער - גאס 2), יאראס (1־טער רוג אלעקסאנדער־גאס).
3127

צו פערדינגען 2 צימער מיט א קוך, 1 צימער, א געמעבלירטע שאפע. פולנאצנאגאס 7. צו ערפאהרען ביים פערוואלטער פון 4 ביז 6 נאכמיטאג.
3108

פערשידענעס
4 צימער און קוך מיט אלע בעקוועמליכקייטען, ערשטער שטאק, פראנט, פון 1־טען ליפיעץ צו פערמיטען, פאמארסקא 57, אויך גרויסע שאפעס.
3107

א בופעט זאפארט צו פערמיטען אין דעם איינציגען זומער־קינא־טעאטער „ראקיעטא", שענקיוויטשא 40 אין גארטען צו ערפאהרען טעגליך אין קינא.

צו פערמיטען פון 1 יולי: 3־שטאקיגע פראנט־געביידע אין צענטרום פון שטאט Ogrodowa 10 צו פערשידענע צוועקען צו פאבריק, צו באנקהויז, צום האטעל, צור הייל־אנשטאלט, צום עקספעדיציאנס־הויז, ווארענהויז, צו גרויסע ווערקשטאטען אדער וואוינונגען. גענויע אויסקונפט ביים אדמיניסטראטאר אויף נאוואמיעסקא 10, 3־טער שטאק.
3123

איך נעהם אן אלערארט בעשטעלונגען און רעפעראציעס פון זאקען ספארט און טריקאטאזש - מאשינען, צו ביליגע פרייזען. L. Tron, Brzezińska 6

אהן אפטרעט־געלד. א געוועלב 266 זל. א קווארטעל, 1 שטוב 66 זל. און 1 שטוב 50 זל. א קווארטעל צו פערמיטען פון זאפארט ביים ווירט פילסודסקיעגא 37.
3056

Zaginiony został paszport z dokumentami na imię Abrama Brajtsteina z Głowna. Upraszam o zwrot takowych do J. Kaufmana, Rybna 17 dla Brajtsteina.
3114

צו פערמיטען 1 צימער און א צימער מיט קוך סקווערא 22. צו ערקונדיגען פון 3 ביז 7.

שלאסערי־ארבייטען,
ווי אויך אויטאגענישע שווייסונגען מעטאל־בעארבייטונגען מאשינען־טיילען
פירט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
קאנסטאנטינער 11/13.

לעטשניצע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען און דענטיסטישער קאבינעט
11 בזשעזשינער 11
טעלעפאן 137=63
עס נעמען אן דאקטוירים ספעציאליסטען שיפמאן, וואלינסקי, שמיר־געלד, סערשנער, שמער־לאווסקי, סלאבאדסקי, זאלצוואסער, איציקזאן, סראסאווסקי, יאקובזאן און דענטיסטין סטאראפאלסקא.
בעראטונג פון — 3 זל.

Poradnia WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים־ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1
נאר פאר ווענערישע הויט־קראנקה. און מענער־שוואכע אנטליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קווארץ - לאמפע, עלעקטרישער הייל־קאבינעט.
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוו. פון 11—4 נ״מ נעמט אן א פרוי־דאקטאר נור קינדער און פרויען, זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמ. בעזונדערע ווארטע צימער פאר פרויען.
וויזיט 3 זל.

כירורגישער קאבינעט
Dr. Szreiber
איז געווארען איבערגעטראגען אויף
Narutowicza № 9
tel. 122-95.
אפעראציעס, אפאטורנקעס, הלז ושילעקעס א.ז.וו.
הייל־אנשטאלט־פרייזען.

Dr. med.
HALTRECHT
ספעציאל־ארצט פאר הויט־און געשלעכטס־קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 2—3 און פון 6.30 ביז 8 אוונט. זונטאג פון 10—1 בטאג
אלע ארט אנאליזען.
פאר ארבייטסלאזע לעטשניצע־פרייזן

א טיכטיגער
יונגערמאן,
וועלכער האט א לענגערע צייט געארבייט אין דער טעקסטיל־בראנזשע, זוכט בעשעפטיגונג ביי וואס עס זאל נישט זיין פאר א גאנץ קליינעם לוין. בעסטע רעפערענצען. אפערטען אין ארמיג. אונטער „L. 100"

לעטשניצע
זגערזשער 17
נעהמט אן קראנקע אין אלע ספעציאליטעטן
פון 9 פריה ביז 7 א זייגער אוונט.
וויזיט 3 זל.

אנאנסען־פרייז פאר א מילימעטער־שורה	נעקראלאגען 20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפאלטען)	אבאנאמענטס־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 8־ גר. פרייטאג און ערב־יו״ט 24 גר. אין דער זייט שפאלטען	קלאנע אנאנסען בון 15 ווער־טער 1 זל. יעדעס װײטערדיגע װארט — 10 גר.	אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש. אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא — 1 דאל.
אין טעקסט 40— ... 60— ... 4		
אונטער׳ן טעקסט 12— ... 18— ...		
אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט		

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצואהלען פאר דעם אנאנס

פאר׳ן אינהאלט און טעקסט פון די אנאנסען איז די רעדאקציע נישט פעראנטווארטליך. די אדמיני. איז אפען ביי טאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman